

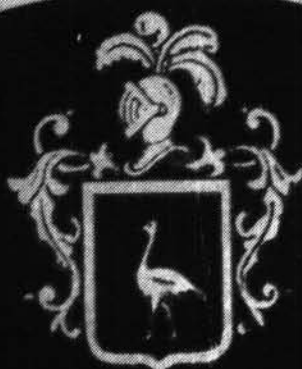
LLUCMAJOR

de pinte en ample

Desembre 1992 - n° 129 - 125 Ptes.

100 cl.

45% vol.

AROP
d'en
GORI
F. Vidal

Elaborado por Destilerías F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s.n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7.5497 Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182 / PM

Revista mensual
Dep. Leg. PM-350-1.981
Any XII

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Llucmajor

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
C/ Bisbe Taixaquet, 105
(Llucmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL·LABOREN:
Sebastià Alzamora
Joana Artigues

Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Miquel Bezares
Llúcia Caldés

Francina Capellà
Miquel Cardell
Sebastià Cardell
Joan Clar

Joan Contestí
Bartomeu Font
Joana Font
Antoni Garau

Catalina Garau
Joan B. Garau
Maties Garcias
Miquel Janer

Coloma Julià
Antoni Llompart
Benet Llompart

Llorenç Mascaró
Miquel Mascaró
Margalida Mut

Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver

Jaume Oliver
Margalida Palou
Andrea Puig

Nanda Ramon
Sebastià Rubí
Jaume Salvà

Josep Sacarès
Miquel Sbert
Tomeu Sbert

Catalina Serra
Jerònia Socias
Joan Socias

Gabriel Thomàs
Arnau Tomàs
Jeròni Tomàs

Pere F. Torrens
Antoni Vadell
Bàrbara Verdera

Francesc Verdera

SECCIÓ ESPORTIVA:

Coordinador:
Joan Quintana

Col·laboren:
Joan Jaume
Jaume Manresa

FOTOGRAFIES:

M. Clar
Fotos Fermín
C. Julià

Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:

Informacions Llevant S.A.

El pensament de la
Revista s'expressa només
a través de l'Editorial.

Dues passes endavant, una endarrera

La Llei d'Espais Naturals (LEN), aprovada pel Parlament Balear la passada legislatura, va posar fi a una etapa de la nostra història marcada per les batalles constants entre el moviment ecologista i algunes promotores urbanístiques per preservar o edificar alguns espais naturals que havien escapat del primer boom de la construcció. Sa Dragonera, Es Trenc, S'Albufera, Sa Canova, Capocorb o Mondragó són topònims que han quedat per recordar una lluita col·lectiva i desordenada, incapaç de frenar el desordre que imposava la lògica de les inversions, mancada d'unes Directrius d'Ordenació del Territori que harmonitzassin el creixement i la conservació del patrimoni comú.

La Llei d'Espais Naturals no organitzava el territori de les Balears, no ens permetia saber QUÈ podíem fer i ON podíem fer-ho, però almanco delimitava els espais on NO podíem fer determinades construccions, almanco preservava una part substancial del nostre paisatge. No era la terra de Canan, però era una passa endavant en la travessa del desert.

Ara, el Parlament Balear, a instàncies del grup PP-UM, ha iniciat els tràmits per modificar aquella llei. Els arguments de la majoria són ben vàlids: el text vigent de la LEN presenta unes equivocacions, uns errors que s'han de

subsancar per no perjudicar interessos legítims. Seria necessari estar-hi d'acord si els diputats del PP-UM haguessin explicat, un per un, els errors que han detectat a la LEN i si justificassin cadascun dels retalls que proposen.

No ho han fet, i això ha obert la veda de les sospites. L'experiència ens fa veure interessos particularment inconfessables darrera cada quarterada usurpada a la natura, darrera cada paisatge furtat a les generacions futures. Més quan el text presentat pel PP-UM és particularment impresentable, amb errors que delaten presses i amb uns mapes indesxifrables que fan impossible el debat. En alguns casos, el retalls són tans grans que just els explica la demagògia o la venjança.

Si la LEN ha de reformar-se és necessari el consens. L'Ordenació del Territori no pot ser moneda de canvi, no pot estar en mans de trànsfugues ni pot ser imposada per les majories. No podem malbaratar els mapes cada quatre anys en funció dels resultats electorals. La seguretat jurídica demana estabilitat.

Després de nou anys d'autonomia encara no tenim aprovades unes Directrius d'Ordenació del Territori previstes a la Llei. El present i el futur són plens d'incertesa. Terra i ciutadans cohabiten sense cap llei que els empari. Mai no sabem que passarà demà. La LEN va ser una passa endavant.

Ara no hauríem de tornar a Egipte.

Plenari de l'Ajuntament 30-11-92

«No és correcte endeutar-se en 800 milions en un any i mig»

(J. Monserrat)

Els punts 4 i 8 referents a modificacions i concerts de crèdits, varen ser els més discutits i debatuts entre el govern municipal i l'oposició socialista, a la passada sessió plenària, una sessió que va començar amb la presa de possessió del nou regidor del POSE, J. Oliva Martín, en substitució de Margalida Salvà Mora, la qual va dimitir. Va estranyar, així mateix, l'absència reiterada en els plenis del destacat membre de l'oposició, Sr. Tomàs Garcías.

L'esmentat punt 4 relatiu a alguns expedients de modificacions de crèdit va ser justificat pel tinent de batle, Lluç Tomàs, dient que són partides no gastades en el vigent pressupost de l'any actual, que totalitzen devers 20 milions de pessetes, els quals passen al finançament d'altres inversions i obres pendents, tals com l'ampliació del camp d'esports de Lluçmajor, asfaltat de carrers i neteja de camins veïnals. Joan Monserrat, portaveu del grup socialista, va recordar al tinent de batle que amb aquestes modificacions de crèdits feien el mateix que criticaven quan eren a l'oposició.

CURSA CAP A L'ENDEUTAMENT

En el punt 8, referent a una operació de crèdit per tal de finançar inversions d'enguany, en obres començades o acabades, Joan Monserrat va ser més crític i va votar en contra del tema, al·legant que «ja és hora de frenar tants deutes, perquè no és correcte endeutar-se en 800 milions en un any i mig, s'ha de frenar aquesta cursa de despeses». Va demanar, també, la realització d'una auditoria perquè el poble sàpiga què passa o què va passar en l'administració de l'Ajuntament de Lluçmajor.

Lluç Tomàs va replicar: «estam re-

Josep Oliva Martín, nou regidor del PSOE

petint allò de sempre, l'auditoria està a punt i ja veurem que ens diu, vosaltres deixàreu les arques buides i 440 milions sense pagar i altres despeses, i no hi havia més opció que demanar doblers als bancs o deixar de pagar els deutes pendents». El regidor Sr. Lluç Tomàs va tornar repetir que l'únic diner endeutat per l'actual consistori són els 37 milions per la compra de can Clar, on s'ha de construir el centre per a la Tercera Edat.

ALTRES TEMES

Sense discussions varen ser aprovats la resta d'assumptes del plenari, entre els quals destaquen:

- Modificació de la taxa de recollida de residus sòlids que augmenta el 4%, en una escala que va des d'un mínim anual de 4.785 ptes. per venda, fins a 280.000 en altres instal·lacions o negocis de major volum.

- Modificació de la taxa de llicències urbanístiques.

- Aprovació de la convocatòria i bases per cobrir una vacant d'oficial 1^a.

- Aprovació de subscripció del conveni de col·laboració entre INTRESS pel manteniment del Centre Migjorn per a minusvàlids, col·laboració que per part de l'Ajuntament és de 5 milions anuals.

UN ALTRE FORAT QUE AUGMENTA

En les sessions plenàries i en les diverses declaracions dels polítics responsables de l'actual consistori llucmajorer, s'ha repetit fins embafar que es trobaren amb un «forat» de més de 600 milions de pessetes, entre factures pendents i altres deutes de l'altre govern. Un «forat» que, com el de la capa d'ozó, en lloc de disminuir va tornant gros, en xifres, segons l'oposició, en més de 800 milions.

Si deixar les arques municipals buides amb un deute de 600 milions ha estat una «herència» econòmicament terrible, s'ha de confessar que políticament ha estat una jugada perfecta, perquè ha deixat els contrincants entre l'espasa de contreure nous deutes, o la paret de col·lapsar les inversions i promeses del seu programa electoral.

A. Tomàs

Encontre de Delegacions de l'OCB a Alaró

El passat dia 7 de novembre ens reunírem a Alaró les Delegacions de l'Obra Cultural Balear. El motiu central de l'Encontre era la sessió de treball: «Delegacions. Un futur en comú» i per això ens organitzàrem en grups per tal de reflexionar sobre els objectius prioritaris per al bon funcionament d'una delegació, sobre el funcionament paral·lel de les revistes de l'OCB i sobre la necessitat de dinamitzar les relacions amb/entre les delegacions.

Per altra banda realitzàrem una visita cultural preparada per la delegació d'Alaró pels diferents indrets del poble, dinàrem al Verger i després participàrem al col·loqui sobre el mallorquinisme cultural i polític dirigit per Josep M. Llompart i Damià Pons.

Els assistents ens comprometèrem a acudir a les properes reunions periòdiques per tal d'agilitzar les relacions de l'OCB Palma-OCB pobles per construir entre tots un futur en comú.

De la unió de les emissores locals RÀDIO COSMOS i RÀDIO ESPIGOLERA ha nascut RÀDIO LLUCMAJOR. L'emissora local unificada emet música, notícies i programes cada dia, pel 107.8 de

EXCURSIONS CAP D'ANY

VIENA	64.500 pts.
ROMA	41.900 pts.
LONDRES	47.300 pts.
VIENA-SALZBURG.....	77.850 pts.

I ara també al **SUPERMERCAT PROHENS** de dilluns a divendres de les 19 a les 21 hores
Tel. 12 01 64. LLUCMAJOR

C/ Maria Antònia Salvà, 38
Tels. 26 74 50 - 26 54 58
S'ARENAL

Miquel Sbert llegeix la tesi doctoral

Mai no havia anat a la lectura d'una tesi doctoral. La sala de Graus de la UIB plena de gom a gom. Un Miquel Sbert elegantíssim, tal com pertocava en una situació com aquella, parlant de literatura popular, de glosadors de Llucmajor... Un tribunal expectant, presidit pel Doctor Joan Miralles i Monserrat, professor de llengua a la Universitat de les Illes Balears, Dra. Maria Barceló, vice-degana de la Universitat, Dr. Albert Hauf, professor de la Universitat de València, Dr. Antoni Serrat, professor de la Universitat de Girona i el Dr. Joan Mas i Vives, professor també de la UIB, va concedir un

CUM LAUDEM per unanimitat al treball del nostre amic i col·laborador Miquel Sbert. El Dr. Hauf va rompre el motlle, protocolari en ocasions com aquesta, en demanar un tassó de cassalla (com a tot glosador) i fins i tot ens va regalar una tonada (no record bé si de segar o de batre, tant se val).

El doctorant, Miquel Sbert, va dedicar molt especialment la tesi a tres persones que l'han feta possible: en primer lloc, al seu director, el Dr. Gabriel Janer Manilla; al seu pare, gràcies al qual li va ser possible d'entrar dins el món de les gloses i, finalment, al mestre que fou i que és

Sebastià Cardell i Tomàs.

Esperam de bon de veres veure publicada la tesi, que porta per títol «POESIA I TRADICIÓ ORAL: APORTACIÓ AL CATÀLEG DELS GLOSADORS DE MALLORCA (ELS GLOSADORS DE LLUCMAJOR I LA SEVA COMARCA) i serveixi com a eina de treball a ensenyants, erudits i amants de la nostra cultura, ja que compta amb més de cinquanta entrevistes i és una contribució definitiva a la cultura popular en general i a les gloses en particular. Enhorabona, Miquel Sbert.

C. Font

Fa 25 anys

El naixement de la polifonia se situa a la segona meitat del segle XII. Cantar en coro és doncs una de les manifestacions musicals més antigues. És una manifestació musical la qual contribueix a la formació integral dels components de l'agrupació coral, doncs cal ésser conscients de la lliçó d'humilitat que suposa ser només un número dins un tot, i, cal acceptar i assumir plenament aquesta lliçó tots i cada un dels components. Dins un coro no hi ha, no pot haver-hi, protagonistes.

Hi ha solistes, és cert, a unes determinades composicions, però aquests han d'estar perfectament acoplats a la resta dels que integren el grup.

El mestre Miquel Janer i les al·lotes de la Coral Llucmajor, la nostra Coral, van assimilar magistralment la lliçó i tingueren per recompensa un 1er. premi de Veus Blanques, a Madrid, fa 25 anys. El passat divendres 20 de Novembre ho van celebrar amb un sopar i molta alegria. «-Totes són vives-» deia en Miquel Janer amb molta satisfacció. «-I no han canviat gens-» va afegir qualcú amb una xispa d'ironia.

L'Ajuntament també es va sumar

Foto M. Clar

a la commemoració d'aquest fet i a fer un petit obsequi a les al·lotes i al mestre, en recordança.

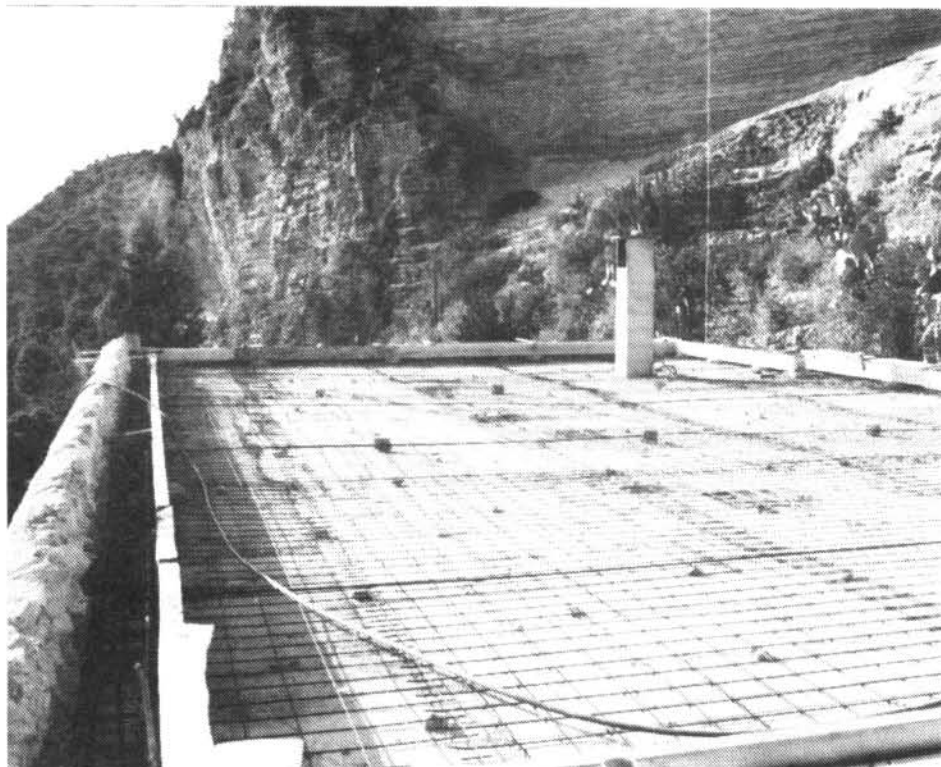
Elles no ho oblidaran mai. Fou un concurs a nivell nacional. Abans d'actuar la nostra Coral, va cantar un coro de Múrcia a qui es considerava el més temible contrincant. «-Això és cantar» digué el mestre. I pensà: «-No tenim res que fer-». Però elles no pensaven el mateix. Amb una gran serenitat, com si fossin a casa, pujaren a l'escenari amb la il·lusió reflectida als ulls. Ulls sempre fixos al director. Interpretaren en primer lloc la cançó obligada, «Jo tinc un

burro» de Rodrigo. Es una cançó difícil i quan van acabar en Janer les digué fluixet: «-L'hem brodada-». I seguiren amb «El cant del llaurador», antiga tonada de llaurar armonitzada magistralment per Miquel Janer. Els madrilenys no entenien la lletra. Però la música sí l'entengueren i el sentiment. La nostra Coral parlava un llenguatge internacional. El llenguatge de la bellesa d'unes veus que roçaven la perfecció. I aconseguiren un merescut 1er. premi.

Era el fruit de la lliçó ben apresada.

M. Dolors Bas

Les obres de Gràcia

Redacció.-

Ja hem parlat en aquesta mateixa revista de les necessitats que hi havia al Santuari de Gràcia, de fer obres de conservació per aturar el moviment que fan les parets mestres de l'edifici.

Les obres ja estan en marxa, no es podia esperar que durant l'hivern, les pluges tornassin fer moviments a la construcció. S'està fent de bell nou el terrat i s'estan construint uns cinturons de formigó per evitar nous moviments parcials. També estan adequant-se les claus de les voltes que s'havien obert. Per poder dur a

bon termini aquestes obres, el CIM ha fet un donatiu i sembla que l'Ajuntament també hi contribuirà. De totes maneres es preveu que les ajudes d'aquestes entitats no seran suficients.

Quan es va fer la restauració de la capella hi va haver empreses llucmajoreres que contribuïren a la tasca amb aportacions de material. L'empresa Lull-Salvà (Ca'n Tacó) regalà l'altar, Prefama hi aportà cent mil pessetes en material, Ca'n Femenies regalà les rajoles i molts particulars també hi contribuïren econòmicament.

És d'esperar que la bona disposició dels llucmajorers de cara a la Mare de Déu de Gràcia -recordem que era en temps de crisi quan amb més fervor s'alçaven els ulls cap a la protectora- faci possible que el que s'ha començat per imperiosa necessitat pugui arribar a bon port.

Les persones o entitats que vulguin col·laborar amb aquesta tasca de manteniment del Santuari ho poden fer dirigint-se a la Rectoria o fent una aportació econòmica al compte 1.892.313-65 obert a «Sa Nostre», Caixa de Balears.

expert

ELÉCTRICA

Calafat

CRISTOBAL CALAFAT JUAN

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C./ Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01

Particular: Ronda Migjorn, 90 - 2n - Tel. 66 06 08

S'Arenal

El Foment de Turisme a Mallorca concedeix la placa de plata a l'Aquacity

Tomeu Sbert

Per primera vegada en la història, una empresa turística llucmajorera ha estat distingida amb la placa de plata concedida pel Foment de Turisme de Mallorca. Es tracta d'Aquacity. Aquests són uns premis instituits el 1963 i que es donen anualment, premiant entitats, establiments o persones que destaquin donant la millor possible imatge de Mallorca, unit als bons serveis.

El parc d'aigua de s'Arenal, inaugurat el 1987, és una de les més importants ofertes complementàries que es poden oferir als turistes. L'any passat, aixímateix, va ser premiada la British Caledonian.

El premi d'Aquacity, placa de plata, fou rebut pel seu director Tomeu Sbert (fill) durant un acte celebrat a l'hotel Palas Atenea, commemorant el 87è aniversari de la fundació del Foment de turisme de Mallorca.

JOSEP OLIVA, REGIDOR

Per tal de substituir la regidora Margalida Salvà Mora, fou nomenat Josep Oliva Martín, resident des de fa molts anys a s'Arenal. Pertany al PSOE i el Sr. Oliva va jurar el càrrec al passat plenari municipal celebrat el passat més de novembre, sota la presidència del batle Gaspar Oliver.

Antoni Salvà Monserrat ens deixa per a sempre

ANTONI SALVÀ MONSERRAT ENS DEIXA

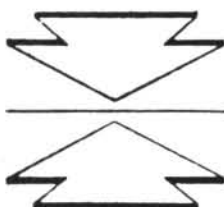
Ens deixà per sempre Antoni Salvà Monserrat, llucmajorer, però que des del 1943 residia a s'Arenal. A l'actualitat tenia 83 anys. Aconseguí, per oposició, el càrrec de Policia Municipal destacat a la nostra zona, quan en aquells anys en què el turisme encara no havia irromput amb força. Va veure i participà en l'ano-

menada transformació de s'Arenal. Quan el dia 1 d'abril del 69 va demanar i aconseguí la jubilació voluntària com a agent de l'autoritat, el que era batle aleshores Sr. Mateu Monserrat Calafat, el nomenà delegat de batle, responsabilitat honorífica que va ostentar uns quants anys, fins que el seu gendre Pere Canals el substituï. Va ser, també, el primer regidor en la història, amb veu i vot dins l'Ajuntament de Llucmajor, resident a s'Arenal.

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

**CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES**

**OBERT DILLUNS I DIJOURS
de 17 a 21 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Llucmajor)**

CENTRE OFTÀLMIC

Dra. Cristina Bofill

**CITA PREVIA
Tel. 66 22 82
Dilluns i Dijous
de 17 a 20 hs.**

L'ANTIGA CAPELLA

Les obres que es realitzaven a l'antiga Capella d'aquesta localitat, es veuen quasi acabades. Canvi de teulada i altres reformes, millores d'unes finestres que es trobaven tapades, portaren un pressupost inicial de més de set milions de pessetes. L'Ajuntament de Lluçmajor, a més d'altres entitats, oferirà una important ajuda econòmica.

dóna a l'església, forçaren una vidriera i de cap a la Sacristia: papers per tot, un desordre total i no feren més destrossa.

Marc Patiño, categoria Optimist, del CN Arenal, va aquest mes a l'Argentina a disputar el títol mundial. Que hi hagi sort.

L'asfaltat dels carrers de Cala Blava i de Son Verí Vell, ha quedat molt bé. Les obres duites a terme

aquest passat estiu ja estan enllestides. També la qüestió de canalització d'aigües. Un diari de Ciutat es cansà d'atacar el consistori perquè es feien les obres durant l'època d'estiu.

En el VII Torneig de Tennis Son Verí, els guanyadors foren Carles Lluch, en simples; Joan Mulet-Carles Lluch, en dobles, i el premi de consolació per a Joan Toni García, Andreu Canals va presidir l'entrega de premis.

NOTÍCIES BREUS

L'associació Unió de s'Arenal de la III Edat va visitar el conseller de sanitat, Gabriel Oliver Capó i al president de «Sa Nostra», Joan Forcades. L'associació té més de 400 socis i prest estrenaran nou local social.

L'equip de la UD Arenal (III nacional) continua perdent partits. En els dos darrers, 4-1 a Lloseta i 1-2 en la visita a s'Arenal, del Porto Cristo. L'entrenador és Jaume Bauçà.

En canvi, l'equip de la UD Arenal (juvenils) és campió destacat en seu grup. L'entrenador és Quique Ogazón.

De bàsquet, l'equip de la Imprenta Bahía ha tengut greus problemes amb un nodrit grup de jugadors que plantaren cara a la junta directiva per culpa d'un canvi d'entrenador. La directiva prescindí dels esmentats jugadors i han suplert les absències alguns elements juvenils. L'entrenador és Guillem Boscana.

A l'hora d'enviar aquesta informació ens hem assabentat de la mort del sacerdot arener, P. Jaume Morey Rebassa, de 66 anys i que durant molt temps va exercir el ministeri sacerdotal a Amèrica. Col.laborador de «S'Unió de s'Arenal», pregoner de les festes de Ses Cadenes, fa dos anys; persona molt estimada i que també ens ha deixat. Que descansi en pau.

Fins i tot a l'església de s'Arenal, els amics d'allò que no és seu, entren per robar. Botaren una paret protectora i una vegada dins el jardí que

VEN A SENTIR EL
AMOR BRUJO

Nuevo **RENAULT 19 RTi**
113cv

Te esperamos en:
BARTOMEU JAUME NADAL
Ronda Migjorn s/n. Tels. 66 01 40 i 66 00
Sant Cristòfol, 6 Tel. 26 00 01 (S'Arenal)

GESA insisteix a construir la central de S'Estatella

L'Ajuntament va negar la Sala de Plens a l'Escola d'Adults

La taula rodona sobre S'Estatella va haver de celebrar-se al bar de la Tercera Edat

El Servei d'Acció Cultural (SAC) de l'Escola d'Adults havia demanat als responsables de cultura de l'Ajuntament de Llucmajor la Sala de Plens per celebrar-hi la taula rodona sobre energia. L'Ajuntament va negar-se a obrir el saló d'actes: primer va al·legar que hi havia previst un Ple Extraordinari per a dia 19 de novembre i després va excusar-se dient que una altra entitat havia demanat la Sala de plens abans que el SAC. El dia de la taula rodona la Sala va estar tancada. L'acte organitzat per l'Escola d'Adults va haver de celebrar-se al bar de l'Associació de la Tercera Edat de Llucmajor. Els responsables del SAC han fet pública una nota que denuncia aquests fets.

Per cert que el Partit Popular no va voler assistir a la taula rodona sobre energia. El partit que governa l'Ajuntament de Llucmajor va ser l'única força política que va negar-se a prendre part en aquest debat. Una actitud que contrasta amb les contundents declaracions que l'ara batle Gaspar Oliver va fer sobre aquest tema abans de les eleccions municipals. Durant la campanya electoral, els candidats del PP a Llucmajor arribaren a prometre que dimitirien en bloc si el projecte de GESA a S'Estatella tirava endavant. D'aleshores ençà el silenci ha estat la consigna de la Casa de la Vila. Segons fonts de l'Escola d'Adults, un regidor del PP havia comentat en privat, abans del debat de dia 19, que el tema de S'Estatella havia perdut interès.

S'Estatella és el lloc menys dolent per construir-hi la futura central tèrmica que Mallorca necessita. Construir la nova central a la vorera de mar estalviaria entre un 3% i un 10% d'energia i d'emissió de contaminants. Amb aquests arguments el director general de la companyia elèctrica GESA, Miquel Pocoví, va despatxar les raons que havia al·legat una companyia britànica per recomanar la construcció de la futura central als termes de Marratxí o Santa Maria. Miquel Pocoví va participar a una taula rodona sobre S'Estatella organitzada per Servei d'Acció Cultural (SAC) de l'Escola d'Adults de Llucmajor.

Antoni Llompart

El Servei d'Acció Cultural (SAC) de l'Escola d'Adults de Llucmajor ha organitzat un cicle d'activitats sobre el problema de l'energia. Durant tres setmanes pel passat mes de novembre els arenalers i els llucmajorers hem pogut conèixer, de primera mà, els arguments que les companyies elèctriques i els grups ecologistes donen a favor i en contra, respectivament, de la construcció d'una nova central tèrmica a Mallorca.

Aquest cicle de conferències va culminar amb una taula rodona celebrada el passat dia 19 de novembre. Hi assistiren, a més del director general de la companyia GESA, Miquel Pocoví, el cap del grup socialista a l'Ajuntament de Llucmajor, Joan Monserrat, una portaveu del grup

ASI, Ethel Ruiz i un representant del PSM, Mateu Picornell. També hi varen esser presents Els Verds -Jordi López- i l'associació ecologista GOB -Antoni Font-. El Partit Popular, que havia estat convidat, no va enviar cap representat a l'acte.

**LA CENTRAL TÈRMICA
CONSUMIRÀ MÉS DE MIG
MILIÓ DE TONES D'AIGUA
POTABLE ANUALS**

Tots els ponents de la taula rodona, exceptuant el director general de GESA, s'oposaren a la construcció d'una central tèrmica a S'Estatella. El representant dels Verds va posar de manifest els problemes que comporta una central d'aquest tipus, i va

EURO - IDIOMAS
Llucmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 Llucmajor Tel. 66 1133

destacar especialment el perill que suposen els dipòsits de cendres que resulten de la combustió del carbó i el gran consum d'aigua potable que fa una central tèrmica. En aquest sentit Jordi López va recordar els 600.000 metres cúbics d'aigua potable que cada any consumeix la central del Murterar, a Alcúdia, i va demanar si a S'Estalella GESA podria garantir un cabal d'aigua similar.

El portaveu dels Verds va suggerir que GESA es reconvertis en una empresa promotora de l'estalvi energètic i que fes tots els possibles per aturar el creixement del consum elèctric a les Balears. «A Califòrnia», va afirmar Jordi López, «les companyies elèctriques venen estalvi en comptes de consum. I en treuen beneficis. En canvi, a Catalunya, han fet fallida per culpa d'unes previsions de creixement excessives».

GESA: «S'ESTALELLA PERMETRÀ ESTALVIAR ENERGIA I CONTAMINACIÓ»

El director general de GESA va

afirmar que compartia la preocupació dels ecologistes per la natura,

però discrepava quant a la necessitat de construir la nova central. «Pensam el mateix, però no feim els números de la mateixa manera» va dir Pocoví. Segons GESA, l'ampliació de l'aeroport, la construcció de nous polígons industrials i el creixement del consum domèstic d'electricitat faran inevitable la construcció d'un nou centre productor d'energia. I en aquest cas, segons Pocoví, S'Estalella té quasi tots els números de la rifa.

El director general de GESA va discrepar amb els resultats de l'informe d'un grup d'experts britànics que recomanaven construir la futura central tèrmica a un lloc de l'interior de Mallorca situat entre Marratxí, Palma i Santa Maria. La futura central tèrmica, va dir Pocoví, s'ha de construir a la vorera de mar perquè així consumirà entre un 3% i un 10% menys d'energia que si la construcció es fa terra endins. Segons aquestes conclusions una central a S'Estalella no contaminaria tant com una central feta a Marratxí.

ETERNA, S.A.
Compañía de Seguros

Obre noves oficines per estar prop de vostè i oferir-li els nostres serveis amb la major professionalitat.

Aprofiti la nostra proximitat i s'informi sobre els nostres productes. Són del seu interès

*Seguro
Multirriesgo
Familiar*

Funerària Nostra
Senyora de Lluc
Santa Maria

ACOSTAU-VOS

Informació: SEBASTIÀ SALVÀ BALLESTER
C/ Mateu Monserrat, nº 19. Tel. 66 13 38
(Llucmajor)

FUNERÀRIA Nostra Senyora de Lluc A. SASTRE

C/ Revetla 9 i 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

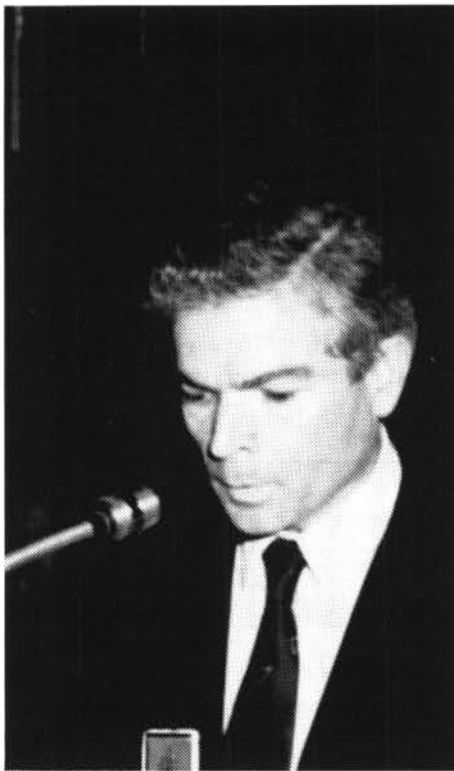
A partir del 12 de maig el Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companayia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

Creis que s'ha de tornar obrir el Centre d'Informació Juvenil?

FRANCISCO FERRÉ
CAMPUZANO,
Regidor d'ASI

El centre d'obrirà en un breu termini de temps. La causa que motiva el seu tancament va ser la finalització del conveni amb l'INTRESS.

L'avaluació de l'anterior CIJ no és totalment negativa, però tampoc no és positiva ja que aquest centre costava a l'Ajuntament 10 milions anuals. Crec que s'haurien de realitzar més activitats de cara als joves del nostre municipi.

Els projectes que tenim són que d'aquí a poc temps es torni obrir i poguem donar informació a tots els centres de joves: col·legis, centres culturals i esportius. Ja que els joves del nostre municipi no estaven gaire informats de l'existència del CIJ i de quines eren les seves finalitats.

ANTONI CRESPI MONSERRAT,
Ex-Regidor del PSOE

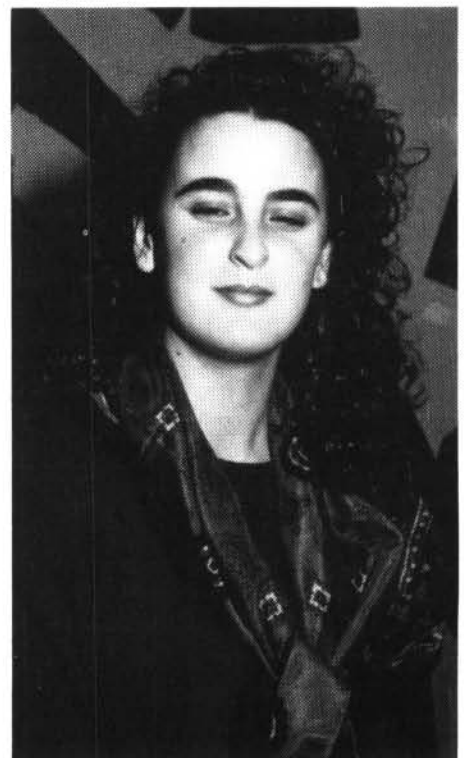
Aquest centre no es pot tancar, perquè quan es va obrir va fer-ho amb tres objectius molt clars: un programa d'Informació i documentació, que era per informar els joves sobre temes del seu interès, fer demandes al centre, cercar recursos més adequats: en segon lloc, hi havia tot un programa d'inserció social i laboral, evidentment era perquè en aquest centre hi hagués tota una documentació dins el món del treball i el tercer punt era la protecció de l'associacionisme juvenil. Bé, aquest programa era sensibilitzar els joves per tal que s'associassin, donar suport tècnic, cercar subvencions, finançaments, i que l'Ajuntament li donàs suport per organitzar activitats. Ara bé, si aquest ajuntament ha tancat el centre, deu ser per manca de coneixement sobre quants joves hi ha actualment al municipi.

Segons el cens de 1986 trobam que hi ha un total de joves entre 16 i 26 anys de 1.096 nins i 1.050 nines en

tot el terme municipal. Crec que aquestes dades són força eloqüents per veure la necessitat.

Una altra qüestió és: quina empresa ho ha de dur? l'Ajuntament s'ho ha de plantejar i jo no hi vull entrar en discussió però sí que he de dir que és prou necessari que el consistori s'adoni que la joventut llucmajorera necessita un centre per realitzar tota una sèrie d'actuacions com la d'un concert amb l'Escola d'adults, també és important que el centre es coordini amb els serveis socials perquè hi hagi un origrama de reinserció amb el tema de marginats... També és necessari el centre perquè els joves quan acabin l'horari lectiu, com que tenen hores, tinguin oportunitats de realitzar activitats que poguessin coordinar-se amb els centres d'ensenyament mitjà (a Llucmajor en tenim dos).

Crec que hi ha prous motius per justificar l'existència d'un centre d'informació juvenil. No crec que aquest ajuntament el deixi tancat per sempre.

MARIA GARÍ BIOSCA,
«Jovent»

No comprenc perquè l'han tancat. Consider que s'hauria de tornar obrir, no hi ha motiu per tancar-lo. Era un lloc on la gent jove hi anava i té tot el dret a continuar anant-hi. La gent que està interessada en informació d'aquest tipus hi hauria de trobar obert i no tancat, no?

JOAN CARLES HUGUET ARIZA,
Estudiant FP. Mòdul II
Manteniment

El fet que el CIJ estigui tancat suposa que a molts joves se'ls impedeixi tenir informació i assessorament sobre els més diversos aspectes: recerca de treball, servei militar, objectió de consciència, activitats culturals, esportives, viatges, i un llarg etcètera.

Tampoc no podem gaudir del seu servei de préstec els quals ens permetia tenir, totalment de franc, tot un grapat de material esportiu, audiovisual i didàctic.

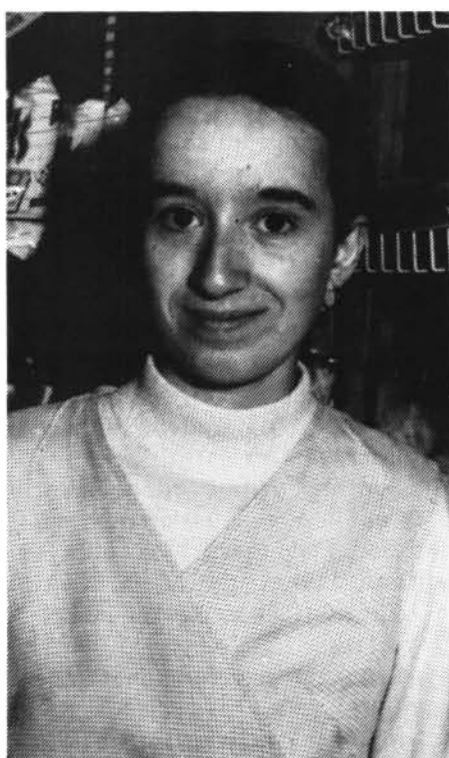
Dit tot això, crec que queda clar que és ben hora que tornin obrir «El Centre», és igual si ha de ser competència del Consell de Joventut o de l'Ajuntament. L'important és que

Llucmajor no quedi sense un servei tan avantatjós.

ANTONI MANRESA BURGUERA,
Fuster

No sé si s'hauria d'obrir. No hi he anat mai. He de dir, però, que sabia que abans estava obert i que per cercar informació era adequat, per tant, per aquest motiu, tal vegada sí que s'hauria de tornar obrir.

MARIA FRANCISCA SALVÀ FULLANA,
Dependent

Trob que, per anar bé, s'hauria d'obrir. Jo de vegades hi havia anat a cercar informació, sobretot referent a llocs de treball. Els joves han de tenir algun lloc on anar per informar-se sobre tots els temes que els preocupen i interessen.

GABRIEL VICH VIDAL,
Estudiant de COU

La desaparició del Centre d'informació juvenil és una altra mostra de la marginació a la qual són sotmesos els joves per part dels estaments polítics.

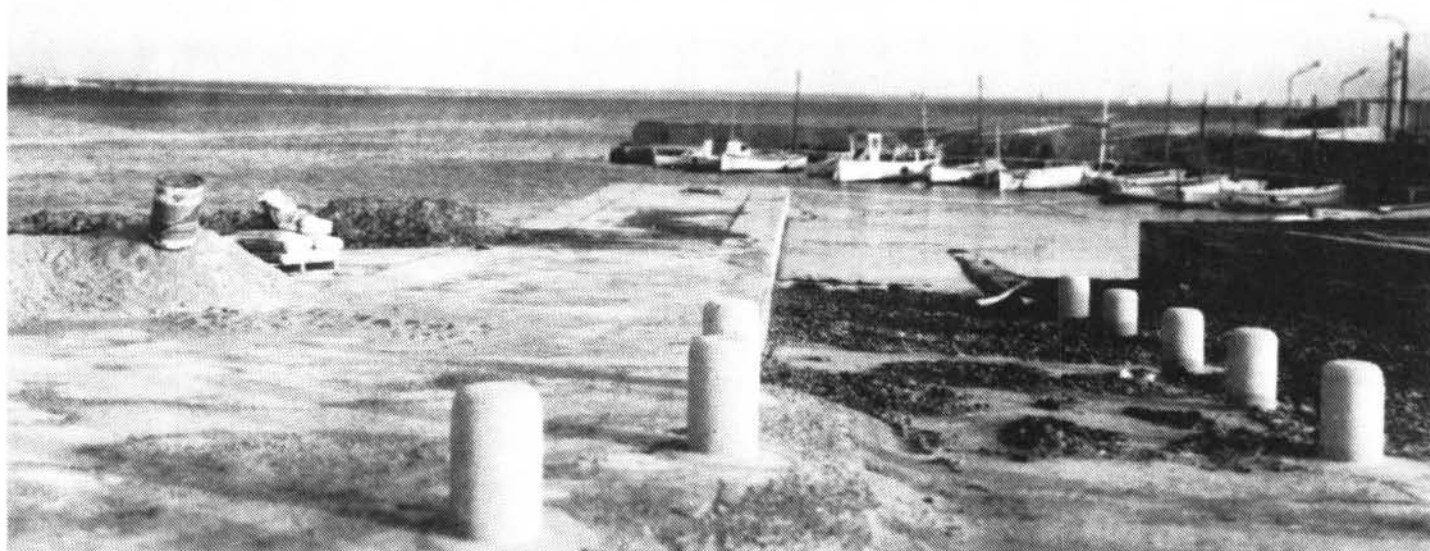
En aquest centre trobàvem la informació necessària per saber com resoldre els nostres problemes. A més s'hi gestionaven alguns documents relacionats amb la nostra edat (carnet jove...) i s'hi organitzaven activitats dedicades al nostre temps lliure.

No sé perquè s'ha tancat però com sempre deu ser per falta de diners. Per això consider una vergonya que per tancar diners en coses inútils s'hagi de tancar aquesta institució.

S'Estanyol, més polèmica

Entrevista amb Catalina Albons, Francesca Garcias i Miquel Feliu

Aquesta gent estanyolera, tan coneguda que resulta innecessària qualsevol presentació, ha volgut fer arribar la seva preocupació a l'opinió pública i deixar constància de la seva veu en aquesta revista.

-Com vos presentariéu?

-Fa molts d'anys que tots tres som residents a S'Estanyol i coneixem bé tot allò que passa. Els que tenim la casa a primera línia de forma especial, però molta més gent també, no estam gens contents ni amb ampliacions de ports ni amb centrals a S'Estalella, com se suposa.

-Teniu res a veure amb l'Associació de Veïnats de S'Estanyol?

-Sí, nosaltres dues som vocals de la junta directiva. Per cert que Na Catalina Caldés, la presidenta, estava avisada per a aquesta entrevista, però no deu haver pogut venir. Trobam que l'Associació havia d'haver dit qualche cosa en relació a l'ampliació del port esportiu, perquè molta gent n'és contrària, però no ha dit res.

-Què voleu manifestar davant l'opinió pública?

-Es tracta d'afegir a l'ampliació del port esportiu un altre projecte d'ampliació, o reforma o no sabem com s'ha de dir, del mollet petit, que està aferrat al Club Nàutic i depèn de la Secció de Ports de la Conselleria d'Obres Públiques. Fa un parell de mesos que circulen rumors i notícies

a mitjes. Però és que ja s'han construït uns pilons i s'han fet unes senyalitzacions damunt aquest mollet. No està clar si s'ha de construir un martell més gros i una paret de dos o tres metres, que taparia tota la vista i seria un altre desbarat gros, o si s'ha de fer una ampliació de llocs per a petites barques que arribi fins a Can Vanrell.

-Qui ho ha construït?

-Lo que fins ara s'ha fet, ho ha fet un mestre d'obres, un tal Jesús, que és el president de l'Associació de Veïnats de Son Bieló. I han vengut per aquí uns senyors de la Conselleria d'Obres Públiques i han donat ordres. Les paraules que hem tengut amb ells no han estat massa agradables ni han deixat la cosa clara. Diuen que els presidents de les Associacions de Veïnats de S'Estanyol i de Son Bieló han posat la seva firma consentint amb aquesta ampliació. El de Son Bieló, pot ésser, que és el mestre d'obres que ho fa, però Na Catalina Caldés ha dit que ella no ha firmat res.

-I fins ara, com funcionava aquest mollet?

-Jo me'n cuidava (diu En Miquel

Feliu), des de l'any 1986. I no hi havia hagut cap problema i tots els propietaris de les barques estaven contents. No sabem a què vénen aquestes obres ni està clar el paper de l'Ajuntament de Lluçmajor en tot això. Haurien d'informar clarament de tot lo que s'ha de fer.

-Pensau fer qualche cosa?

-Tenim preparada una carta al Conseller Jeroni Sáiz, amb firmes de tots els que no volen l'ampliació d'aquest mollet. Sabem que la gent de S'Estanyol hi està en contra, però és que els residents a Son Bieló també hi són contraris.

-Voleu afegir qualche cosa més?

-Es ben necessari que les Associacions de Veïnats facin sentir la seva veu. No volem que qualsevol dia hi hagi parets alçades o qualsevol altra cosa sense que ningú sabi com ha estat. No volem arribar tard. Fa falta molta d'informació i que tothom pugui expressar lo que pensa i vol.

Aquesta entrevista sempre tindrà les seves pàgines obertes perquè pugui ésser així. Moltes gràcies.

J. Oliver

Quatre mots

Rafel Vicens Horrach, de Ràdio Lluçmajor

-Què és Ràdio Lluçmajor?

-És la unió de dues Ràdios locals que varen emetre fins l'any passat, «Lluçmajor Ràdio» i «Ràdio Espigolera». Darrera cada ràdio hi havia la respectiva associació amb els seus socis.

Ara la majoria estam unificats amb el nom d'Associació Cultural Lluçmajor, que té 38 socis. L'Ajuntament ens dóna cobertura legal, però no intervé ni en la gestió ni en la programació.

-Quan emet i per quina freqüència?

-Encara som en fase de proves i per això no ens hem donat a conèixer públicament. De tota manera ja emetem pel 107.8 de l'FM, de dilluns a divendres, des de les 7'30 de l'horabaixa fins a mitjanit. Cada dissabte emetem des de les 11 del matí i els diumenges, és de les 4'30 fins a les 9

del vespre. En total feim 40 hores de programació setmanal.

-Quina programació ofereix?

-Sobretot musicals, però també tenim un informatiu local cada disabte a partir de la 1 del migdia i després connectam amb RNE. N'Antoni Llompart fa els informatius. Cada dilluns hi ha un programa esportiu que presenta en Tomàs Cantallops, mentre que en Paco Navalón, els divendres, dirigeix entrevistes i debats.

-Què t'ha mogut personalment a fer una ràdio local?

-Sobretot el desig de participar en un col·lectiu de gent que fa coses pel poble. M'agrada la ràdio, però sobretot m'agrada veure gent jove i no tan jove que té inquietuds i que es mou i fa coses.

M. Garcias

RESTAURANT
PIZZERIA

TORRE DE CALA PI

Urb. TORRE DE CALA PI

LLUÇMAJOR - MALLORCA

ESPECIALITATS

Pizzas
Carns al forn
Peixos

OBERT TOT L'ANY

Tancat per vacances del 15/12/92 al 4/1/93

PREMI «NOMINA VIVA»

D. Joan Oliver Clar rep de mans de Llorenç Clar, delegat de «SA NOSTRA» Caixa de Balears el premi de la «NOMINA VIVA» corresponent al mes d'Octubre que consisteix en un VIATGE A PARÍS. Enhorabona!

**“SA
NOS
TRA”**

CAIXA DE BALEARS

**VOS DESITJA UNES BONES FESTES
DE NADAL I CAP D'ANY**

LA SENALLA DELS OUS

1- La campanya de recollida de medicaments per a les víctimes de la guerra de Bòsnia que organitza l'Associació de Joves empresaris. Podeu dur medicaments i llet per a infants fins dia 18 de desembre a la Casa de la Vila.

2- Totes les campanyes de solidaritat que s'organitzen per ajudar els més necessitats d'aquí o del tercer món. Els que vulguin col·laborar-hi, per desgràcia, tenen moltes d'ocupacions per fer-ho.

3- L'agosament del jove Antonio Jesús García García, palmèsà però resident a Lluçmajor des de fa anys, que ha partit com a voluntari dels cascos blaus de l'ONU cap a la guerra de Bòsnia en missió d'ajuda humanitària.

4- La quantitat de llibres d'autor llucmajorer que podem trobar com a recent novetat: **Casos modernistes de Catalunya** del fotògraf Toni Catany, l'obra de Jaume Oliver sobre l'higienisme educatiu a Mallorca, els 150 anys d'història de la Banda de Música de l'arxivera municipal i ex-col·laboradora de la revista, i la novel·la **Mnemósine** està en la galeria de Pedro A. Urbina.

5- La tesi doctoral llegida recentment davant un tribunal universitari prr Miquel Sbert sobre els glosadors i la poesia popular. Cum laude per unanimitat!

6- La Banda de Música ha cobrat! Ara, en agraïment, aprofitant les festes de nadal, podran fer una sentida interpretació pública de la famosa tonada «El Tamborilero». Tothom qui vulgui sumar-s'hi podrà acompanyar fent «propopompom», «propopompom»

1- El desinterès del batle i del PP en pes a l'hora de debatre en públic sobre els perills que amenacen s'Estalella. Com si fos aigua passada i problema ja resolt:

2- Les dificultats que va posar el govern municipal perquè l'Escola d'Adults fes una taula rodona sobre el port i la central tèrmica.

3- El mal paperot que va fer devers Ciutat aquell... del Chasco participant en una taula rodona sobre immigració. Els que no el coneixien varen romandre esborronats:

4- La poca durada que tenen les dones que fan política municipal a Lluçmajor. La dimissió de la regidora socialista torna deixar el consistori en mans exclusivament masculines.

5- Davant aquest fet ni hi valen ni vint-i-cinc per cent ni discriminacions positives dels pesos llucmajorers, que prou maldecaps tenen per adreçar el panorama intern.

6- La insensibilitat ecològica dels qui tornaran tallar pins i sivines o arrabassar verdet i cireretes del bon pastor per fer efímeres decoracions nadalenques de quatre dies i punt.

LA FINESTRA

De forma casual ha passat per les meves mans una edició facsímil de «Sa Marjal». Aquesta històrica revista pobra va ser fundada l'any 1909 pel sacerdot manacorí Antoni Parera, aleshores destinat a la Pobra, i va sobreviure fins al 1928. Fa dos anys ha reimpres la col·lecció completa d'aquesta revista acompanyada d'uns índexs que faciliten la localització d'autors i textos. El sistema de reimpressió utilitzat és el facsímil, cosa que permet una màxima fidelitat al text original.

A Lluçmajor hi ha una notable tradició de premsa escrita no gens desdenyable: des de «Es Pagès mallorquí» (1899) d'Antoni Garcias Vidal fins al «Lluçmajor» (1912-1915) del Cercel d'Obres Catòliques, i des de l'anticlerical i esquerranosa «La Escoba» fins al moderat i circumspecte «Heraldo de Lluçmajor» d'Antoni Roca i Creus, sense oblidar «La Semana» (1936), que les penalitats de la guerra enfonsaren.

La història d'aquesta premsa local encara és per fer. I això a desgrat de la urgència que en fa recomanable l'estudi acurat i profund, enfront del simple afusellament i saqueig intel·lectual de vegades practicat. No debades les esgrogueïdes planes d'aquella premsa antiga van plenes d'informacions i debats del Lluçmajor d'aquell temps, que tant enriqueixen aquells periodistes d'altre temps com a animadors de la vida pública i civil.

Malauradament, l'accés a les hemeroteques que guarden algunes de les col·leccions completes d'aquells quinzenaris i setmanaris és difícil. De conjunts totals o parcials d'aquestes publicacions, n'hi ha a qualque biblioteca pública i a qualque casa de família tocada d'interés i bon gust per preservar aquest tresor.

Alguns, delerosos de la lletra impresa en paper periòdic antic, ens hem fornit les nostres particulars i incompletes col·leccions a força de cars, costoses i incòmodes fotocòpies dels originals. ¿Però no és arribada l'hora de fer-ne l'edició facsímil que posi a l'abast de tothom aquest material històric imprescindible per connectar la història contemporània del nostre poble? Si institucions, mecenes, estudiosos, editors i públic lector som capaços de fer-ho, haurem assolit un notable grau de maduresa i normalitat cultural.

Macià Garcias

CAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18

serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÉFON 66 04 22

HAMBURGUESES
«PERROS»
«PINCHOS»
«PEPITOS»

Provin la nostra
CUINA RAPIDA, ÉS TROPI!...

Obert tots els dies

**Servei de begudes i menjars
de qualitat a preus raonables**

Avinguda Carles V - Tel. 66 11 17 - LLUCMAJOR

Quaderns del Fum Major

Miquel Cardell

VARIACIONS EN ICS

A ÀFRICA, les coses semblen succeir perquè si, de manera que les sequeres no tenen perquè veure's afavorides per la deforestació, ni les guerres tribals pel fet que les diverses ètnies foren armades fins a les dents per potències foranes, ni les guerres entre països perquè les fronteres foren traçades el 1884 a una sala de Ben-lin amb tiralínies... Sense cap ni peus. Jordi Esteva, a la revista Ajoblanco d'Octubre d'enguany.

Una de les pel·lícules que ara mateix donen que parlar, perquè són notícia als USA, abans de l'estrena per aquí, és la que el famós director negre Spike Lee ha dedicat a Malcolm X, líder afroamericà, inventor d'aquest terme per referir-se als ciutadans americans de raça negra, assassinat l'any 1965 en circumstàncies no gens aclarides pel que fa a qui va organitzar-ho, després que un testimoni que deia poder demostrar la participació del Govern dels USA al crim aparegués «suicidat».

Convertit a l'islam, proclamador de l'orgull d'esser negre, Malcom X em sembla un personatge digne d'esser conegut. Especialment a una societat com la nostra d'avui.

Tres cites de Malcom X: *L'anomenat problema negre és en realitat el pro-*

blema dels blancs... Els joves blancs, i els negres també, són la gran esperança d'Amèrica». «No som un americà, som una víctima de l'americanisme». «Si s'adreça a tu en un llenguatge de violència, tu hauràs de respondre en el mateix to, això és comunicació, perquè si no ho fas així no t'entendran»

Al seu funeral, l'actor Ossie Davis va dir: «La seva ira, malgrat fos dolorosa, ens era útil». La qual cosa em fa pensar en certificats de xenofòbia que, amb la ràpida facilitat de qui no vol analitzar, ni que s'analitzi, s'expedeixen recentment des de públiques tribunes de la nostra societat

Parlant de xenofòbia, un escriptor magnífic, el bas Bernardo Atxaga, el més important de la darrera formada de la literatura euskara, guardonat amb el «Premio Nacional de Literatura», ho deia: «Entre totes les actituds racistes i xenòfobes denunciades, n'hi ha algunes de ben exteses que és necessari denunciar, per exemple l'actitud tan estesa contra la normalització de la llengua a Euzkadi». Et sona la cançó?

Cita que em sembla especialment escaient després d'haver assistit a una taula rodona sobre integració dels immigrants de la societat mallorquina. Tal com es va tractar el tema, es va parlar sobretot dels immigrants procedents d'Espanya. Tot i que un dels participants, representant de l'UGT, va expressar opinions

sobre la immigració procedent d'Àfrica, opinions, si les vaig entendre bé, pròpies d'un skinhead, o de l'skinhedesca actitud d'una Europa que tanca fronteres i passa de tot. No és el cas, deia l'uguetista dels qui només ens hem mogut per dins «Espanya». Clar que aquest senyor no entenia ni els significats reals del parell de conceptes «emigració i immigració».

Aquest personatge i el caudillo d'ASI «representaren» -esper que només nominalment- els immigrants espanyols a Mallorca a l'esmentada taula rodona. El seu discurs venia a esser dir «Clar que ens volem integrar a la societat d'aquí», però immediatament deixaven clar que això no volia dir cap disposició a fer un esforç mínim, a renunciar a cap privilegi, a afavorir gens la realització d'una voluntat de normalització i extensió de l'ús de la nostra llengua ben expressada a tots els nivells de la vida illenca.

No vull dir amb això que els problemes, sempre farcits de complexitats, de dolors personals, de dificultats de la integració de col·lectius immigrants que s'acosten a la quarta part de la població d'una societat que ha sofert transformacions ràpides, radicals i traumàtiques, no vull dir que aquest problema es redueixi al de la llengua. Però hi ha dues coses clares: La nostra llengua és el

PERRUQUERIA

FINA

C/ d'Es Vall, 49

Tel. 66 11 58

JAIME LLULL RODRIGUEZ

***INSTAL·LACIONSELÈCTRIQUES**

Enllumenat
Instal·lacions d'energia solar
Muntatge de quadres elèctrics
Antenes TV

*** INSTAL·LACIÓ DE COMPTADORS**

Canvis de tensió
Contractació de comptadors

C/ Gómez Ulla, 45 - Tels. 66 17 92 - 42 85 66

nostre patrimoni, la nostra part de la riquesa cultural del planeta, i el nostre principal signe d'identitat nacional: i, al mateix temps, quan un foraster esdevé catalanoparlant, deixam de considerar-lo foraster, oblidam totes les demes consideracions (Conec el cas d'una persona aquí li parlaren a Ciutat d'una família Muñoz de Lluçmajor, va passar una bona estona fins que va descobrir que es referien a la família d'En Munyos, aquell conegut municipal. Em sembla un exemple revelador. I no crec que hi hagi moltes societats al món que ho posin tan fàcil)

Ara, si les postures mantingudes pels dos personatges que he esmentat a aquella taula rodona són realment representatives són un altre element que demostra la urgència de plantejar públicament i amb rigor el problema. Ja m'he referit al discurs «Integració sí, però la llengua d'Espanya és la llengua d'Espanya, i nosaltres no acceptam imposicions»: (És a dir, ja ens van be les imposicions que ens afavoreixen, i passam de cap esforç per fer nostra la problemàtica del país on vivim: ni li reconeixem la identitat, la categoria del país). En el fons tot això no fa més que confirmar el substat de problema nacional de la qüestió.

I quan han acabat els arguments per defensar els privilegis de colonitzador hereuats directament de la política franquista, llavors afegeixen «I si als nostres fills els ensenyassin mallorquí, però de català si que no en volem ni sentir parlar». Són, al meu entendre, excuses de malpaga-

dor, i no entraré a aquest debat, ja que hi ha pronunciaments científics i institucionals més que suficients, és un debat, en aquest sentit tancat, i ja he argumentat sovint per explicar la naturalesa real i anti mallorquina d'aquestes postures. Però em veig obligat a reincidir en aquest tema, i a parlar d'un personatge a qui ja he dedicat massa atenció, Joaquín Rabasco. I és així perquè no puc consentir que s'usin els morts abusant del seu nom, manipulant-los en sentit radicalment oposat al que ells defensaren i signifiquen. Ja hem sentit parlar de les tergiversacions que pseudoacadèmies i societats fan de Mossèn Alcover, fins i tot de Lluç. Ara En Rabasco ho ha fet amb Maria Antònia Salvà. Va gosar usar el seu nom, en públic i sense vergonya, com a cas de persona mallorquina «Obligada» a acceptar l'ús d'un català que li era aliè, o una cosa en aquest sentit.

Es evident que aquest subjecte no ha llegit l'obra de Maria Antònia. I, en tot cas, que se'n fot. No sé si pesa més la barra indecent o la ignorància presumptuosa. O el saber que qualsevol excusa és bona per tal de defensar uns privilegis que es basen en una mentalitat colonial, en la defensa a ultrança d'uns privilegis que es poden entendre o no com a tals, però no deixen d'ésser privilegis basats en discriminacions, en marginacions.

Si es vol conèixer l'opinió en matèria lingüística de Maria Antònia, no cal esforçar-se massa. Basta obrir «Entre el record i l'enyorança» i lle-

gir el Parlament dels Jocs Florals de 1935. Allà parla ben clar de la seva llengua: *Cada triomf obtingut per ella, és estat per a mi una festa íntima. I quins són aquests triomfs que tant l'alegren? Doncs, per exemple, enumerem: El I Congrés Internacional de la llengua Catalana, l'edició de Ramon Llull la Fundació Bernat Metge, el romancer popular català, els treballs de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, en les publicacions de la qual, afirma tenir la satisfacció d'haver col·laborat, cooperant potser, a mesura de les pròpies forces, al triomf definitiu —reservat als nostres dies i a l'il·lustre Fabra— de la unificació de la llengua escrita, que tant ha de contribuir a la consolidació i expansió de la mateixa.*

Pocs seran ja en el dia —si és que encara que resti qualcun— els escriptors catalans que no siguin conscients del que poden i deuen servir-se, en les obres llurs, de tots els materials del propi idioma mentre sien legítims, sense confinar-se dins el cercle estret de cada contrada; prou ressortirà en l'estil de cada u la saba del terreny...

Ho volem més clar i català? Au idò, Rabasco, on és la solidesa dels teus arguments, és aquesta la teva glòria?

Després d'això, cal recordar aquesta dita de Maria Antònia: *Tan partidària com som de la unificació del llenguatge escrit, ho som, en el llenguatge parlat, de servir fidelitat a la pròpia vila o llogaret.* No em sembla exagerar si aquest conjunt de cites constitueix una prova de la intuïció dels mecanismes d'organització interna de les

CENTRE DE PREPARACIÓ MATERNAL ATÈS PER COMARES

Carrer Rigo, 73 - LLUCMAJOR.
Tel. 66 24 90 (Dimarts i Dijous horabaixa)
Tel. 66 17 98 (particular)

FOTO CLAR

Perfumeria

Reportatges, Fotos d'Estudi,
Carnet... i una extensa gamma
de productes de perfumeria

OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

llengües, en nivells i subestàndars. Perquè no podem oblidar que, pel que fa a la llengua, Maria Antònia parlava modestament, però des del treball, l'amor, el coneixement profund. No necessitava l'argumentació sobre la unitat del nostre idioma més que com a expressió d'una realitat que vivia i experimentava: amb el català encisador de la Plana de Vic, tan identificat amb le nostre parlar mallorquí... i llucmajorer, escriu sobre la seva «fructuació» de la poesia de Verdaguer.

Aquest mes, a la columna de Planas Sanmartí al diari Última Hora, el pare Martorell, conegut franciscà, un dels membres de l'acadèmica de Belles Arts de Sant Sebastià, un dels dos membres, que han pronunciat el seu discurs d'admissió en català, es referia a una feta que sembla que no sia coneguda: hi ha individus plurilingües, bilingües. Però en relació a societats, el bilingüisme no existeix, existeix una situació de diglòssia: una llengua dominant que avança i una llengua dominada que recula, una situació dinàmica, de canvi que mena a l'eliminació d'una de les dues llengües. Si això és així, la qüestió a considerar és, al meu entendre, quina llengua volem que duri, i quina que tendeixi a desaparèixer a Mallorca, al territori del nostre país.

Tampoc no fa gaire llegíem als diaris aquesta declaració: La meua pàtria és la llengua anglesa. Paraules

en boca del darrer premi Nobel de literatura, l'antillà Charles Walker, a qui ens han explicat que es considera paradigma de la cultura del mestissatge.

Un altre poeta important, Seamus Heaney, de Derry, Irlanda del Nord ha parlat de la realitat i la història, sovint dramàtica, del seu país. Ha parlat des de la poesia, sàviament i bellament, d'aquestes qüestions que es solen simplificar amb la denominació «polítiques». Per exemple, al poema DES DEL CANTO DE L'ESPERANÇA, del qual són aquests dos fragments que reproduesc en versió catalana de Francesc Parcerisas:... *les humiliacions/que sempre havíem donat per suposades, pero ni tan sols ell, em sembla, no considerava que allò fos un crit a l'acció. ...|||... La nostra fe en la victòria pel fet de suportar qualsevol cosa/ la van convertir en anatema, les intel·ligències/van adquirir brillantor i grolleria com els barrots de ferro...*

Per posar al darrer punt, aquesta pàgina expressarà la seva adhesió a l'homenatge a Josep Maria Llompart. Ho fara reproduint un fragment d'un poema del gallec Celso Emilio Ferreiro, traduït al català pel mateix Llompart. (L'altre dia el vaig llegir per la ràdio, i un presumpte oient va telefonar per expressar certes opinions certament injustes sobre la meua família). El poema es titula TOMBAT DEVORA EL MAR, i comença així: «*Llengua proletària del meu poblejo la parl perquè sí, perquè m'agrada, / perquè em plau, perquè vull i em ve de gust; perquè em surt de dins, d'allà del fons / d'una amarga tris-*

tor que tot m'inunda / En veure tants cretins alienats, / petits merdosos sense arrels / que en posar-se corbata ja no saben / jer-se forts en l'amor de l'avior, / parlar la parla mare / l'idioma dels avis que moriren, / i ser, cara ben alta, / mariners i pagesos del llenguatge, / rem i arada, proa i rella sempre. / Jo la parl perquè sí, perquè m'agrada / i vull estar amb els meus, amb la gent meua, / a prop dels homes bons que llargament pateixen / una història contada en altra llengua.

FINAL: Cada vegada que don per acabada la meua anàlisi del discurs polític de Rabasco —que em sembla-va imprescindible fer, em sembla que per motius obvis— «Nuestro líder» troba alguna cosa o actitud digna d'ésser públicament analitzada. Esper que ens doni treva, o potser no, potser sap que mentre estam pel lamentable espectacle no parlam de la nova onada de descontrol urbanístic, casetes «d'aperos» i tota la parafernàlia xaletera, que el regidor d'urbanisme s'hauria d'ocupar d'evitar. O no contratam l'atac de defensa de molins que va tenir quan es podia aficar amb la família de Macià Garcies amb el que no ha tengut quan s'ha intervengut molt més seriósament sobre un molí del carrer del Cementeri —i em consta que hi hagut ciutadans que han anat a la Casa de la Vila a interessar-se pel problema (on són tots els defensors de molins, que tant brunzien?). O de la venda a plaça d'aucells d'espècies protegides, malgrat el tema s'hagi denunciat al regidor d'ASI que n'és responsable...

ANTÒNIA ISERN

major

net

Perruqueria unisex

C/ MAJOR, 7 . LLUCMAJOR . ☎ 661359

LLENCERIA

Llaços i Botons

MERCERIA

MODA
INFANTIL
I JOVENIL

C/ Major, 101 - Tel. 12 01 34 (Llucmajor)

La llei d'espais naturals o el despertar dels mallorquins

Fa uns dies, amb motiu de la meua assistència a la gran manifestació en contra de la reforma de la Llei d'Espais Naturals vaig ser entrevistat pels reporters de T.V. Espanyola i contestant a unes preguntes que me feien vaig dir que el motiu principal de la meua assistència era que com a mallorquí creia que havíem de defensar la nostra terra. Davant els comentaris que algunes persones m'han fet (sobretot llucmajoreres), m'agradaria explicar un poc més el motiu de la meua assistència al dit acte. En primer lloc, dir que en aquella manifestació no hi havia els de sempre, sinó que hi havia molta gent de distintes ideologies, professions i edats, unides per un lema que era el dir prou a la destrucció dels pocs paisatges naturals que ens queden a les nostres illes (pensem que a les Balears dels 92 km. de platges que hi ha, avui resten només 18 km. de platges amb rodalies no urbanitzades), i també fer entendre que els problemes de medi ambient que tenim sobre el nostre planeta és prou preocupant.

En segon lloc, dir que l'assistència de la majoria de persones en aquella gran manifestació no era per oposar-se al progrés com alguns han dit, sinó fer patent que estam a favor del progrés, i que miram més enfora del que miren alguns polítics i especuladors. A ells solament els interessa el moure els doblers sigui de la manera que sigui, sense analitzar l'impacte que això pot produir en un futur. No fa molt que sentia a un locutor americà dir en un documental de T.V. que havia estat una gran passa, una predicció de futur, a finals del segle passat i començament del present el declarar a extenses zones de Nord-Amèrica, Parcs Nacionals. Aquí ens succeeix el contrari, després d'haver fet una llei que havia merescut la felicitació i enhorabona de tots els països europeus, ara vol esser modificada. També en el mateix documental, s'analitzaven els problemes ambientals que tenim i tornaven a donar xifres molt preocupants sobre la disminució de la capa d'ozó. Tots aquests problemes que a tots nosaltres ens pareixen distants els tenim

al nostre voltant, i encara que no els vegem, si que ens afecten; la proliferació de càncers en són una mostra.

La modificació de la Llei d'Espais Naturals també afecta d'una manera directa tota la vida animal i vegetal pròpia de les nostres illes, i crec que comença a ser hora de que tothom s'adoni de la importància que té la conservació i preservació de la nostra flora i fauna, si llegissin algunes revistes científiques tal vegada ens adonariem d'aquest greu problema.

Per acabar, dir que no ens resta més que conformar-nos amb el mal que ja està fet, és convenient emperò, dir prou, ja que noves urbanitzacions, camps de golf, etc., no afavoreixen cap de nosaltres, i encara molt menys els nostres fills. El que no entenc, és que com a poble després d'haver perdut o estar en perill de perdre la nostra llengua, la nostra cultura, les nostres tradicions i maneres de ser, encara hàgim de vendre als de fora el poc que ens queda: LA NOSTRA TERRA.

Celso Calviño

OFERTES NADAL

TODO
 para el mañoso
 de la casa

CABALLETE MADERA PLEGABLE

690 Ptas.
(IVA incluido)

ACEITE LUBRICANTE 6 EN 1 - 210 c.c.

470 Ptas.
(IVA incluido)

MINI AMOLADORA 600 W
Diámetro 115 mm - 220 v
10.000 r.p.m. Garantía 1 año
4 años régimen especial de reparación

8.100 Ptas.
(IVA incluido)

CAJA HERRAMIENTAS
Plástico resistente,
gran capacidad
y prácticos compartimentos

2.990 Ptas.
(IVA incluido)

ATORNILLADOR DE BATERIA
24 V. Reversible con soporte
cargador mural

3.995 Ptas.
(IVA incluido)

TALADRO
600 W.
2 velocidades,
portabrocas
13 mm. - percusión

6.790 Ptas.
(IVA incluido)

ESCALERA ALUMINIO
5 Peldaños

3.920 Ptas.
(IVA incluido)

BASE MULTIPLE
4 ENCHUFES
Cableo con 1.50 mts.
cable.

890 Ptas.
(IVA incluido)

PROGRAMADOR ELECTRICO
Para electrodomesticos
Aplicable a enchufes

2.390 Ptas.
(IVA incluido)

Oferta Especial

COLA TERMOFUSIBLE
PARA ENCOLADORA ELECTRICA

Bolsa 220 grs. 250 Ptas.
Bolsa 500 grs. 550 Ptas.
Caja 1 kg. 1.050 Ptas.

NOVA
BOTIGA
A LLUCMAJOR

2500 m²
de
soluciones

ferreteria
**CA'N
JANER**
bricolatge

L'Era del reciclatge

Benvolguts lectors: nosaltres som un grup de joves de Confirmació de la Parròquia de Lluçmajor.

Durant aquestes festes de Nadal ens hem proposat dur a terme unes quantes activitats de **solidaritat** i de sensibilitzar la gent davant el problema del medi ambient i en concret dels residus.

Vos proposam participar en una campanya de recollida de paper, roba i vidre, en benefici i ajuda a l'organització **Deixalles**.

I, què és Deixalles?

Deixalles va néixer gràcies a una idea del grup d'Acció Social de Càritas. En 1987, aquest, junt amb la PIMEM formaren un patronat. Des de llavors la fundació Deixalles ha marcat un camí, una opció, en la integració de moltes persones amb dificultats físiques, psíquiques o en procés de rehabilitació i adaptació d'ex-drogadependents. A més de la feina d'integració, Deixalles compta amb l'objectiu de recollir material de diversos tipus per a reciclar o fer possible la seva restauració i reutilització: paper, roba, vidre, mobles, electrodomèstics, i ara també, ceràmica.

De cinc o sis treballadors que estaven a Deixalles, han passat a treba-

llar-n'hi vint-i-cinc o vint-i-sis.

Hi ha molta gent que desconeix quantes classes de paper reciclat existeixen, o quines diferents mesclades s'utilitzen per a fer un altre paper...

Qüestions realment importants per a nosaltres, els que estam amb Deixalles en la voluntat d'aprofitar al màxim el que tenim, i en el cas del paper i els mobles, evitar amb el seu reciclatge la contínua destrucció dels nostres boscos.

* Paper higiènic: es fabrica amb paper d'oficina i amb paper d'ordinador.

* Paper moneda: és el paper del qual estan fets els bitllets. La seva fabricació consisteix en un procés en el qual es mesclen paper d'ordinador i roba blanca.

* La pasta de periòdics pot realitzar-se amb periòdics, i paper blanc.

* El paper blanc i el d'ordinador per separat poden també reciclar-se.

Dins la fundació ara també s'admeten la ceràmica, a més, l'última novetat és que Deixalles va fabricant àmfores i altres complements de fusta per una cadena de botigues de bellesa molt coneguda a nivell nacio-

nal.

Deixalles compta amb la feina de 17 o 18 grups d'Acció Social que pertanyen a Càritas, en diferents pobles i a Ciutat, els quals tenen en compte en la recollida de gènere el tenir un lloc com Deixalles per poder dur-lo.

La fundació ha realitzat un treball de sensibilització juntament amb una dotzena d'Ajuntaments de diferents pobles de l'illa, amb l'objectiu de recollir material per a reciclar (o restaurar).

El centre de Deixalles intenta mantenir una dinàmica educativa. De fet, treballa amb la col·laboració de llocs tan importants com són els col·legis, on s'utilitzen grans quantitats de paper.

Per això: els joves de la Parròquia de Lluçmajor vos convidam a la **GRAN RECOLLIDA de paper, roba i vidre!**, que tindrà lloc el dia 9 de Gener, de les 14'30 a les 15 hores a treure tot el vidre, paper i roba que vos faci nosa al carrer, en col·laboració a la campanya en ajuda a l'organització **Deixalles**.

T'has adonat que tu també pots contribuir-hi?

Recicla la teva vida.

Servei oficial

**Tallers
AUTOS PONENT, S.L.**

Dissabtes matí obert

**GRAN ASSORTIT DE COTXES USATS,
COM NOUS**

Ronda del Ponent, s/n
Tel. 12 02 97 (Lluçmajor)

Felicitats Srs. Directius del CN Estanyol

Sou fenomenals, perquè ja gairebé teniu l'aplicació del Port a la butxaca.

Allò que no puc descobrir, són les maneres que heu utilitzat per aconseguir que el partit PP-Um, actualment en majoria a l'Ajuntament de Llucmajor, hagi aprovat l'ampliació.

I tampoc no comprenc, que el PP-UM molt abans del projecte de la Llei de ports, hagi realitzat aquesta aprovació.

I no heu d'oblidar que aquesta llei exigeix un grau de protecció per a les zones costeres que pels seus valors (paisatgístic i ecològic) mereixen una protecció total.

I en aquest grup s'hi troba el litoral de s'Estanyol perquè té la platja i l'Illot juntament amb aquells que preteniu efectuar l'ampliació.

Per tant, si estam protegits per la Llei, resulta que el PP-Um té una

il·legalitat autoritzada.

Per això confiam en el PSOE i en el GOB per fer complir el respecte que la platja i l'illot mereixen.

I vosaltres directius, no oblideu el refrany, segons el qual, qui riu darrer, riu més...

A.E.D.

Benvolgut Gaspar, Batle de Llucmajor.

Crec que vostè, com a Batle, hauria d'aclarir-se un poc les idees i no fer tant de ca falder per Ciutat.

Li record que vostè va esser una de les persones que en el seu moment, estava en contra de la construcció del macroport de s'Estanyol, i després va defensar s'Estalella de l'amenaça de GESA.

Ara, vostè, està completament a favor de la construcció del macroport de s'Estanyol, i també està a favor de la reforma de la Llei d'Espais Naturals.

Senyor Batle, el que hauri de fer, és saber per què lluita, si pel benestar de tots o solament pel benestar d'uns quants.

Perquè si lluita pel benestar d'uns quants, es comença a notar un pèl massa.

La gent aviat, no sabrà si fiar-se de la seva paraula, ja que cada dos per tres canvia la seva postura.

Si no lluita un poc pels interessos comuns, en lloc dels interessos propis, haurà de deixar aquest nom que vostès mateixos vos auto-anomenau

«populars», vostè no en té res.

Atentament F.G.

Nota de premsa

En relació a la celebració de la Taula Rodona sobre s'Estalella, duita a terme el passat dijous 19 de novembre, volem informar sobre la postura adoptada per una part de l'equip de govern de l'Ajuntament de Llucmajor.

En concret lamentam:

a) Que el batle de Llucmajor denegàs la petició d'utilitzar la sala d'actes de la Casa de la Vila argumentant que «no està disponible a causa d'altres compromisos concrets anteriorment» quan resultà que dia 19 de novembre, a partir de les 20 h., no hi hagué cap acte ni institucional, ni públic ni privat a aquella sala d'actes.

b) Que no s'ha rebut contesta oficial d'una part de l'equip de govern referida ala invitació per participar a l'esmentada Taula Rodona.

Per altra part volem agrair públicament la participació en les Jornades sobre l'Energia a: Aina Llauger (GOB), Guillem Morlà (GOB), Pere Duran (GESA) i Jordi López (Els Verds); així com als participants a la Taula Rodona sobre s'Estalella: Miquel Pocoví (GESA), Antoni Font (GOB), Jordi López (Els Verds), Ethel Ruiz (ASI), Mateu Picornell (PSM), Joan Monserrat (PSOE) i al moderador, Antoni Llompart. Finalment

Las ofertas más Totales de este Otoño

192.000 ptas. #
o bien
Aire acondicionado gratis
ROVER 114 GTi.

240.000 ptas. #
ROVER 216 GTi.

179.200 ptas. #
o bien
Aire acondicionado gratis
ROVER 220 GTi.

124.000 ptas. #
ROVER 414 GSi.

287.500 ptas. #
RANGE ROVER 2 P.

109.000 ptas. #
ROVER 218 GSD.

198.000 ptas. #
ROVER 418 GSD.

ILLA MOTORS, S.L.

Avenida Caballero R. Sanmartín, s/n.
Teléfono 66 01 46
07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

Ofertas y ventajas al portador. Condiciones excepcionales. Cheques regalo como estos y muchos más en las Series 100, 200, 400 y Range Rover.

volem fer una menció especial per a l'Associació de la Tercera Edat, la seva Junta directiva i els responsables del seu local social per totes les facilitats donades per a la celebració de l'acte.

Gràcies
Centre d'Educació de Persones
Adultes

Resposta a l'article titulat «Gent de la Vila»

aparegut a la revista Lluçmajor de
Pinte en Ample núm 124

El sotasignat és el qui va ser secretari de l'Associació de la Tercera Edat de Lluçmajor durant gairebé un any.

Vaig anar a la reunió mensual que feiem al matí. El president em va dir que s'havia oblidat d'avisar-me, que la reunió era a les 20 hores. Ni tan sols m'esperaren, i jo sí que vaig esperar els altres molt de temps.

Diu el president que jo firmava i res més, però no ha dit que diverses vegades vaig deixar la meua feina per

anar a Palma i a altres llocs.

També diu que no se n'ha beneficiat. Mentida. Se'n va anar a un excursió a La Corunya, Sant Sebastià i altres indrets pagada per Viajes Puma. NO hi va enviar ningú de la Directiva, però de Santa Eugènia, i d'altres pobles de Mallorca, hi anaren quatre persones gratis, i els feren un bon regal.

Vaig parlar amb el qui era director de la Caixa de Pensions, Sr. Climent Garau, i em va autoritzar per dir el que havia passat abans de presentar la dimissió com a secretari: el president va fer propaganda per a un altre banc, i com que la Caixa de Pensions era l'entitat que més ens havia donat, el seu director s'enfadà. Jo, com a secretari, em vaig disculpar i li vaig prometre que durant el dinar de l'aniversari de la fundació de la nostra associació donaria clara informació de l'import aportat per una caixa a la nostra associació. El president, que hi era present, en va restar àmpliament assabentat. Però el dia de l'aniversari el president no va voler que jo digués res, amb la

qual cosa em va fer quedar malament.

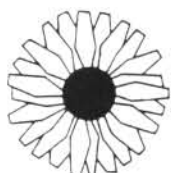
En un restaurant l'any 1984 es va fer una concentració de totes les associacions de Mallorca i un soci nostre va demanar que ens havien donat els inqueros; el nostre president no va contestar. En canvi l'inquero va dir que havien donat doblers per als socis de Lluçmajor que volgueren anar a Inca.

En el Foro de Mallorca varen prometre un tant per cent de descompte al president. Doblers per a neteja i res més. Varen llevar 5 pessetes per cada gelat. La cafeteria la varen haver d'arreglar.

L'esposa del president telefonava a Galícia des del local de l'Associació, i ell mateix també el feia servir per parlar per telèfon amb la seva filla.

Els plats, les tasses de cafè i els tasses de vermut els varem haver de comprar i pagar. La Nit de Nadal varen desaparèixer trenta ensaïmades del rebost, i així ho justifica el conserge de l'Associació, Josep Joan Planells.

Andreu Tomàs

SUNFLOWERS

ESCOLA D'IDIOMES

ANGLÈS * ALEMANY * FRANCÈS * ESPANYOL PER A ESTRANGERS

- * Per a nins, joves i adults * Metodologia activa amb audiovisuals
- * Tots els nivells * Professorat nadiu titulat
- * Grups reduïts * Cursos preparatius per a exàmens oficials

Endemés:

Classes de repàs d'anglès per als
exàmens de setembre d'EGB, BUP i FP

A Campos:

Matrícula oberta des del 15 de juny
(horabaixes)

Inici de cursos: 29 de juny
(dematins i horabaixes)

INFORMAU-VOS AL C/ Major, 12-1r.

(Edifici «La Caixa»)

07030 Campos. Tel. 65 28 98

OFICINA PRINCIPAL: C/ Martí Costa, 4-1r. Tels. 28 40 03 - 45 41 61 - 07013 PALMA

Les cases dels Llucmajorers que «feren les Amèriques»

A principis de segle molts de mallorquins emigraren a Amèrica amb la finalitat d'anar a «fer fortuna», perquè les terres de Mallorca no oferien grans perspectives als seus habitants.

Llucmajor no va ser una excepció i aquesta és una mostra de les «fortunes» que feren alguns llucmajorers,

invertides principalment en la construcció de la pròpia casa.

Tots aquests aventurers tenien la mateixa fita: tornar a Mallorca una mica més rics i en general no hi estaven més de deu o dotze anys per les terres americanes.

«Ca ses Xilenes», nom que fa referència a les dues filles del matrimoni: Joana i Magdalena Lluïsa, nascudes a Xile.

Miquel Company Oliver i Catalina Taberner Garau partiren cap a Bons Aires l'any 1910 amb el fill Miquel, de tres mesos. En Miquel es va posar a fer feina de sabater de valent, perquè havia de tornar amb una «fortuna» al cap de tres anys. Així era el tracte que havia fet amb el seu sogre quan aquest va donar el consentiment perquè se n'anàs la filla.

El 1912 en Miquel va enviar a demanar el seu germà Toni i aquest també va partir cap a Bons Aires per fer de sabater. Sis mesos després se n'hi va anar la seva esposa Jerònia Catany Garau amb la filla de dos anys, na Jerònia; els tres hi quedaren nou o deu anys.

Quan en Miquel va tornar a Llucmajor es va fer construir una casa al C. Sindicat, 12 i va comprar el solar de veïnat per al seu germà, qui va edificar després la seva casa al C. Sindicat n. 14, actualment aquesta ha sofert importants reformes.

Mateu Gamundí Mut se'n va anar a l'Argentina l'any 1906 perquè no volia fer de pagès amb son pare. Durant catorze anys d'estança a Bahia Blanca va ser el comptable d'uns italians, va treballar en un ranxo i va arribar a comprar una finca.

Quan va venir a Llucmajor tenia la intenció de tornar-se'n, però es va casar amb na Margalida Boscana i ja només va fer viatges per anar a canviar els terrenys d'allà per cases al «Terreno» i S'Arenal. A Llucmajor va comprar una casa al C. Nou n. 13,

Cases del C. Sindicat n. 12 i 14, construïdes pels dos germans Antoni i Miquel Company.

Miquel Clar Mulet i Magdalena Verdera se n'anaren devers l'any 1908 a Santiago de Xile, així els ho havia aconsellat una germana de na Magdalena, na Catalina, una llucmajorera que es va quedar per allà.

A Santiago en Miquel i na Magdalena tenien una pastisseria amb un saló de te i un billar. Tornaren l'any 1921 i poc temps després construïren una casa al C. Bisbe Taixequet n. 10-12, l'única casa llucmajorera que té una façana d'estil neoclàssic, coneguda popularment per

Casa del C. Bisbe Taixequet n. 10-12 anomenada «Ca Ses Xilenes», acabada de construir l'any 1927 per decisió de Miquel Clar.

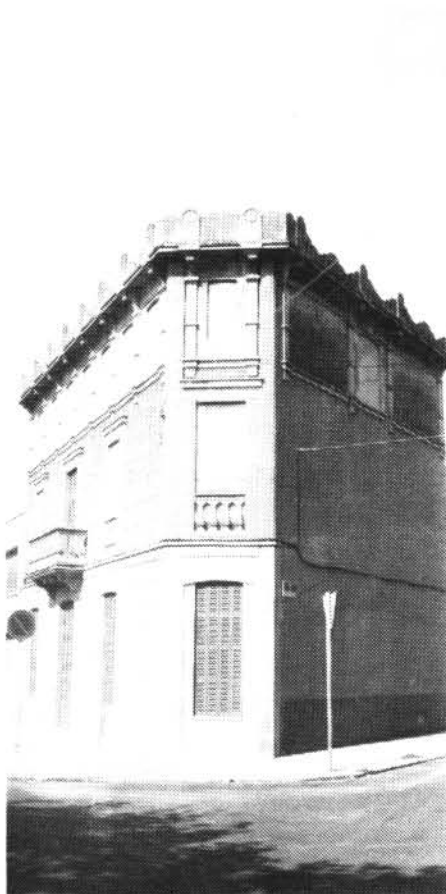
era de ca el metge Salvà.

Antoni Julià Puigserver se'n va anar el 1891 a Puerto Rico, on va treballar a una explotació de cafè, després va ser soldat a la guerra de Cuba, amb el seu germà Miquel. També va viure una temporada a Veneçuela.

L'any 1900 es va traslladar a Bons Aires, on va treballar a un hivernacle de flors i després va ser el cap dels

Casa del C. Nou n. 13, adquirida per Mateu Gamundi.

Casa del Passeig Jaume III n. 28, la va fer construir n'Antoni Julià.

Casa del C. Antoni Maura n. 13, construïda per decisió de Jeroni i Antoni Llopart.

sis jardineros d'una casa senyorial a 25 km. de Bons Aires, allà va conèixer una criada espanyola, de Zamora, na Maria, i s'hi va casar. El 1909 va enviar a demanar el seu germà Jaume, a qui no havia vist mai encara, perquè només tenia 16 anys i ell en feia 18 que se n'havia anat. Ambdós van seguir l'ofici de jardineros fins que el 1920 decidiren tornar a Mallorca. Va ser llavors que n'Antoni es va fer construir una casa al Passeig de Jaume III n. 28.

Jeroni i Antoni Llopart Salvà «feren les Amèriques», com se deia en aquell temps, a Santiago de Xile. Primer va partir en Jeroni l'any 1910 amb la finalitat de traslladar-hi tota la família. Ben aviat se n'hi va anar el seu germà Toni i tots dos treballaren de cambrers a la Universitat Catòlica de Santiago, després llogaren una botiga de queviures i els seus pares també partiren cap, a Xile. L'any 1926 tornaren tots quatre i va ser llavors que compraren la possessió del Puig de Ros i es feren construir la casa del C. Antoni Maura n.

Casa del C. de Sa Fira n. 4, adquirida per Gabriel Thomàs l'any 1871.

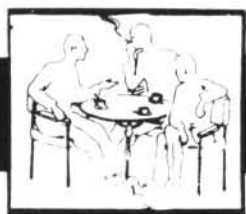
13.

Gabriel Thomàs Juan se'n va haver d'anar a Bons Aires el 1858, per motius polítics. Era molt espavilat i havia hagut d'estudiar perquè un carro li havia engrunat una cama quan tenia catorze anys i no podia treballar al camp com el seu germà.

A Bons Aires va obrir un cafè i després una fonda amb el nom de Colón. Al cap de vuit anys, quan els dos negocis funcionaven molt bé, se li va concedir un indult i va decidir vendre els dos establiments per tornar a Lluçmajor, després d'un llarg viatge per Europa. Ben aviat es va casar amb na Margalida Caldés i va comprar una casa al C. de Sa Fira n. 4 als senyors de Son Reus, on va obrir un cafè amb un billar i altres jocs aleshores de moda a Amèrica. La casa tenia un gran corral ple de tarongers i llimoneres, però un dia una gelada els va matar i per aquest motiu va decidir que l'hort es convertiria en un local de distracció... i així va néixer el Teatre Recreatiu.

Coloma Julià

XERRADES DE CAFÈ

Cal estalviar energia

La faran o no, la central elèctrica de s'Estalella?

-Home...! malgrat totes les manifestacions d'oposició majoritària de tots els llucmajorers, sembla que els tècnics de GESA no veuen altra solució que fer una nova central, i aquesta és, justament, a s'Estalella.

-Jo pens que si no li mostram a GESA, una alternativa seriosa, ben estudiada i possible, tant d'estalvi d'electricitat com d'una altra ubicació de la nova central que no sigui s'Estalella, GESA se sortirà en la seva.

-Tal vegada podria ser la millor solució la teoria de Joan Monserrat d'ampliar les centrals elèctriques existents, en lloc de fer-ne de noves.

-Crec jo també que és la millor solució!, perquè això d'estalviar electricitat és una cosa en la qual la gent no creu, ni la posa en pràctica a casa seva.

Boutique

c. Impremta n.1 (Pas d'en Quint)
Tel. (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

PETITONS

ARTICLES
INFANTILS

LLISTES
NAIXEMENT

De 0 a 10 anys

Plaça d'Espanya, 46 - Tel. 66 18 59
LLUCMAJOR

-Per moltes manifestacions que facin.

-Tampoc no donen exemple, les autoritats. Ara mateix ja ens anuncien entre «bombos i platillos» mils i mils de bombetes pels carrers de Palma, que ja vénen les festes de Nadal.

-I les que hi ha al voltant de la Plaça, a Llucmajor?

-De tot això, GESA, està encantada perquè pot cobrar les corresponents factures.

-Per cert, que a la darrera reunió o taula rodona sobre s'Estalella o consum energètic, el nostre batle, com a cap del seu partit, va fer acte de presència.

-Per ventura ha fet marxa enrera com amb la llei d'espais naturals.

-No ho crec, en Gaspar Oliver sempre s'ha mostrat ferm en defensa de s'Estalella.

-Però si rebés ordres de Palma...

-No, no, en aquest assumpte el nostre batle no canviaria, perquè està massa compromès. L'única cosa que el podria tombar seria una ordre del Govern Central, de Madrid.

-Aquí veuríem com reaccionaria en Joan Monserrat.

-Segurament amb una baixa fulminant del partit.

-Quan no comanden, sí, però ara que estan a l'oposició ja ha dimitit la regidora Salvà Mora, i en Tomàs Garcias que no dóna senyals de vida.

-Diuen que hi ha mar de fons en el partit socialista de Llucmajor...

-De totes maneres, crec que tots estam d'acord que no volem de cap manera que facin la central a s'Estalella.

-Idò, a estalviar energia...!

-Jo trob que ho feim. Mira quin temps fa que som aquí sense fer res...

Un que escoltava.

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 LLUCMAJOR

PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 66 06 69

LLUCMAJOR (Mallorca)

Gent de la Vila

Dimissió de Margalida Salvà

Després d'un any exercint el càrrec de regidora per part del grup socialista, Margalida Salvà Mora ha presentat la seva dimissió. L'ha substituïda el Sr. Josep Oliva Martin. Per aquesta circumstància hem volgut

oferir-vos una xerrada que hem mantingut amb ella i ens explica els motius de la seva dimissió així com veu el futur de l'oposició en aquests moments.

-Per quins motius ha presentat la dimissió com a regidora després d'un any d'exercir el càrrec?

-Aquesta ha estat una decisió molt pensada... En principi, podria dir que ha estat una decepció general del funcionament d'un Ajuntament encara que em fa la impressió que la manera de funcionar dels polítics és així (més o menys) per molts llocs.

Des del meu punt de vista, la majoria de persones que integren el nostre Ajuntament, treballen de manera molt funcional i deixen de banda allò que anomenem «teoria política». És a dir, jo en cap moment vaig sentir discutir de política social o de política educativa, que eren dos temes que em preocupaven especialment, ni tan sols de política urbanística. Tot es reduïa a resoldre una sèrie de qüestions que entraven a l'Ajuntament com peticions particulars o subvencions... Cal afegir també la qüestió dels plenaris, i si tenim en compte el temps per a cada tema, es pot veure ben bé les prioritats dels polítics de Lluçmajor. Posaré un exemple: tant per la gent que defensa la terra com per als qui hi volen especular, és molt important la terra, però aquests mateixos temes, malgrat fossin molt importants, es reduïen a discutir si nosaltres ens havíem botat la llei durant els quatre anys de govern o no...

HI HA UNA MANCA DE DISCUSSIÓ POLÍTICA

La meua decisió ha estat sobretot de desencant, de trobar-me en una situació en la qual hom no pot fer-hi res, de manca de discussió política en tots els temes i una sensació més o menys constant de pèrdua de temps, ja que no vaig fallar pràcticament a cap comissió encara que vaig llegir que un regidor d'ASI havia dit que jo no anava mai per l'Ajuntament. Aquest detall em va xocar

molt perquè jo tampoc no el vaig veure quasi mai a ell.

-Quina valoració fa del funcionament i la política de l'Ajuntament?

-No vaig veure, com he dit abans, cap discussió política, només per interessos o per fórmules per com s'havien duit a terme, però tot perquè nosaltres havien deixat un dèficit o no. Donar culpes es pot fer durant els primers dos mesos, però no durant tot un any. La valoració que puc fer en aquests moments no és positiva en general. He parlat abans de la meua assistència constant als plenaris i a les comissions i que consti que la incidència d'aquestes carreres era mínima: els temes que s'hi presentaven tenien molt poca importància, no hi havia cap intent de renovació de res i totes eren de reducció. L'única comissió que més o menys va mantenir una periodicitat va ser la de serveis socials, la de cultura va estar moltíssim de temps sense reunir-se, i de medi ambient només n'hi hagué una.

L'ACTUACIÓ DEL BATLE NO ÉS LA MÉS ADEQUADA

Respect la majoria, respect que el PP volgués fer una política per i per a ells tot sols, però allò que no poden fer és tirar-te en cara que no col·labores si no em demanen aquesta col·laboració en cap moment.

La política de l'Ajuntament és bàsicament funcional i he de dir que tal vegada jo mateixa pec una mica de ser-ho poc, és a dir, de perseguir utopies; de tota manera hi ha altres ajuntaments que funcionen de forma més conseqüent amb el que s'entén per política. M'ha fet la impressió que la majoria de gent que està a l'Ajuntament fa molts anys que hi és, i per ventura aquesta situació els ha portat a no «reciclar-se», com a polítics, a veure què és allò que de veritat vol el poble. Els Ajuntaments haurien de procurar que el ciutadà se sentís orgullós de ser, en aquest cas, llucmajorer, que sigui capdavan-

ter en algunes coses que altres municipis puguin imitar, però de manera ètica, mai no desastrosa, com ens està passant des de fa anys.

D'altra banda, crec que hi ha hagut gent bastant enganada, gent que pertany al municipi, sobretot de S'Arenal que, després del pacte PP-ASI, existeix algun tipus de decepció en tant que el producte «venut» no ha estat el real. Aquesta és una cosa molt mala d'analitzar i supòs que es veurà d'aquí tres anys, quan hi hagi les properes eleccions.

A part de tot això, dins un Ajuntament pesa molt la figura del batle, independentment de qui sigui, però consider que el comportament de Gaspar Oliver no ha estat el més adequat. Per ventura ell ha hagut de respondre, en una situació un poc conflictiva davant un electorat i amb un partit tan esperpèntic com és ASI i supòs que això el va forçar a tenir un comportament un poc fictici; de tota manera jo, des d'aquí ho vull denunciar, denunciar el comportament despectiu del batle respecte al PSOE, a la gent del partit socialista. El batle en cap moment no ha permès cap casta de relaxació, sempre ha creat un clima tens i ràpid en els plenis, perquè per a ell, una sessió començada a les deu hagués pogut acabar un quart abans. No té clar el que és participació ciutadana (la va eliminar entrant) i les seves actuacions sempre han estat de coartar els grups perquè no hi hagués cap tipus de simpatia, de procurar poca relació afectiva i de fredor total; només es tractava de passar els temes ràpidament...

EL PSOE DE LLUCMAJOR NECESSITA OBRIR-SE MÉS

-És cert que el PSOE de Lluçmajor passa per una crisi interna? Ens estam referint a la «desaparició» política de Tomas Garcias, a la dimissió de la REGIDORA...

-Crec que dins el PSOE de Lluçmajor no es pot parlar exactament de la paraula «crisi». Crec que hi ha un desencant; quan el partit es va legalitzar hi va haver gent que va sortir de les «catambres» i hi havia més emoció, més passió política. Han canviat moltes de coses i de cap a bé per al funcionament de la burocràcia que ja no necessita, sortosament, tants símbols com fa cert temps. Ara, per contrapartida, al mateix temps que se n'han anat alguns sentiments que són «de cor» també se n'han anat uns altres i la gent no ha substituït aquests sentiments per qüestions de programa, per posar-se al dia, per

ventura els esquemes del partit ja són un poc antics i el PSOE existeix des de fa molt temps encara que hagi estat enterrat quaranta anys, sense ser mort. Hi ha gent que recorda el temps passat i que li costa donar entrada a elements nous i que té por que no es converteixi en una cosa diferent. Tal vegada es necessiten persones amb un altre carisma. Totalment distint al que hi ha hagut fins ara; també hi ha hagut personatges que no han exercit atracció cap als joves sinó que el seu posat o les seves actuacions han suposat un rebuig.

S'ha de pensar, però, que dins un poble, s'exigeix més d'una persona, se sap tot sobre ella i aquest és un factor important i bastant decisiu. Quant a la «desaparició» política de Tomàs Garcias, només sé el que sap tothom, que no ve a les sessions plenàries, que s'ha desconnectat, al menys de moments, del grup que forma l'oposició (supòs que per motius de feina). L'única relació que he tingut amb aquest senyor ha estat a les comissions, als plenis i a la preparació de les sessions però no cap tipus d'amistat personal per saber que li passa.

EL MÓN DE LA POLÍTICA ÉS EXPRESSAMENT VETAT A LES DONES

-Per què les dones de Lluçmajor ho tenen tan difícil per accedir a càrrecs públics municipals?

-Les dones, independentment que sigui a Lluçmajor, siguin regidores, conselleres, etc., en qualsevol empresa que generi un poc de poder, ho tenen difícil. La història de la igualtat encara no està prou valorada: la incidència de la dona dins el món del treball hi ha estat sempre i sembla que és d'ara quan tots sabem que a Lluçmajor, per exemple, tota la vida han fet feina dones i homes (indústria i camp).

Ho tenim difícil perquè a la dona se li exigeix massa: hi de ser super en tot, com a dona, mare, treballadora, etc... Aquestes exigències són més complicades perquè gairebé totes aquestes empreses com pot ser un Ajuntament són fetes des d'una òptica masculina. La dona no és que tengui difícil accés al món de la política, sinó que en té per tot. Dins el món de la política, l'home s'ha enrevoltat d'una aureola d'importància, de prestigi i ells mateixos han vetat la dona, no pel fet de ser-ho, sinó perquè arribi un moment en què s'adoni d'allò que realment es fa (que no és igual que allò que s'hauria de fer). Les dones valorem molt més les

coses humanes i passa que el muntatge d'un consistori és mascler: per tant, dins aquell món et sents fatal perquè des del moment que hi entres allucines de les beneïtures que veus.

-Què hauria de fer el PSOE de Lluçmajor per guanyar les eleccions municipals vinents?

-En principi, em sembla que s'hauria d'obrir més, prendre contacte amb més tipus de gent, estar aficat dins entitats de poble, sortir més a la premsa per qüestions evidentment positives. També haurien de tenir estratègies comunes per temes puntuals que es discuteixen a l'Ajuntament, però no de l'oferta que dona l'Ajuntament (no et dona base per discutir), sinó de fer una contínua contraoferta.

-Va per bon camí de cara a aconseguir aquestes properes eleccions?

-Això és molt mal de dir: el poble és imprevisible. Sabem que el PP va guanyar perquè va formar coalició amb ASI, però el nombre de regidors del PP i del PSOE va ser el mateix. No sé si el poble analitza si el consistori durant quatre anys de govern ha fet coses ben fetes o no o si simplement, a l'hora d'anar a votar miren les cares noves de les llistes... La reacció del ciutadà davant d'unes eleccions és molt diversa. Ara bé, independentment que es pensi en guanyar o no, s'ha de pensar en una estratègia política, no només per guanyar unes eleccions.

-Durant l'any que has estat a l'Ajuntament, de què et sents més satisfeta?

-Totes les experiències són noves, només pel fet de ser-ho tenen alguna cosa positiva. Abans de conèixer-les et fas una idea i després a causa del teu propi caràcter i de la resta veus que és d'una altra manera i després te n'alegres o et sap greu. Jo no puc dir que me n'alegro perquè si fos així no hauria dimissat i si me n'he anada és justament per la decepció que me n'he duita.

Ara, de positiu pot tenir el fet de veure mínimament de prop (perquè de l'oposició poca cosa més pots fer) com funciona un Ajuntament. El que em sap greu de veritat és de no haver-me aixecada alguna vegada als plenis, d'una manera testimonial, perquè la gent sabés per què, i, per educació no ho vaig fer. Però sí que em demanava de vegades què feia allà o si em prenién el pèl. Les coses que necessita un poble són bastant més senzilles que les que un ajuntament com el nostre ofereix i no sé si s'han aturat mai a pensar-hi.

C. Font

Joana Lladó, una poetessa llucmajorera premiada a Tarragona

«Tots els Poemes de «El Ball» són de caire amorós»

Una entrevista de Miquel Cardell

Joana Lladó, llucmajorera, professora de català, ha guanyat el premi de poesia de les Festes de Cultura Popular «Pompeu Fabra» de Tarragona. El Ball, un llibre de poemes d'amor, és la primera obra coneguda d'a-

questa nova autora llucmajorera. Mentre esperam la publicació del seu llibre transcrivim l'entrevista que va fer-li el nostre col·laborador, Miquel Cardell, per a l'emissora de ràdio on treballa.

Redacció

-Sempre és una sorpresa que surti un nom nou en el món de la poesia. Quans urt sobre els vint anys no ho és tant, però quan el nou poeta va per la trentena sempre ho és més, i és necessari demanar-li allò de si fa molt que escriu, si ho tenia molt amagat...

-No hi havia intenció de tenir-ho amagat. Realment la sorpresa ha estat per a molta de gent, perquè no és que ho tengués amagat a uns i no a uns altres.

Si fa molt que escriu? Sí! De qualque manera sí. Però escriure poesia ja és una altra cosa. Deu fer únicament tres anys que n'escriu, primer de qualsevol manera, quasi de forma improvisada, anava guardant versos —podem dir que eren versos— fins que vaig adonar-me que em feia ganes de fer no versos tot sols sinó qualque poema. I quan vaig començar a organitzar-ho vaig veure que hi havia material per fer una obra.

-El que probablement sí hi havia eren lectures de poesia

-Lectures sí, moltes. Això ja seria molt llarg de contar, perquè fent memòria aquest dies, pensant com he arribat a aquesta situació, quin ha

**SANEAMIENTO
CALEFACCION**

GABRIEL OLIVER

**INSTAL·LACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR**

Exposició i Vendes: C/. Born, 2 - Tel. 66 06 52
Taller: Melià, 26 - Tel. 66 16 37 - LLUCMAJOR

SPORTS

**ca'n
salom**

CORDELLERIA I ESPARDENYERIA

C/ Músic Joan Xamena, 12. Tel. 66 14 84 (Llucmajor)

estat el procés que ha fet que me trobàs amb una obra acabada, me n'adon que fa molts d'anys que la poesia hi és present. Fins i tot diria que la poesia que m'ha arribat, des de fa molts d'anys, a través de la música ha estat molt important.

-Haurem de parlar, al fil de les teves lectures, dels poetes que t'agraden més? Quines són les teves referències?

-A l'obra *El Ball* es fa referència a tres poetes. No perquè siguin els únics sinó perquè els seus versos, en un moment determinat, donaven resposta al que jo cercava i volia expressar. I ha esmentats, a la primera part del llibre, uns versos de Miquel Bezares; uns altres del nostre amic —de tots— En Jaume Vidal, i a la darrera part del llibre hi ha citats uns versos de Joan Vinyoli.

Ara bé, aquests no són els únics poetes que he llegit i m'han agradat. Això ha anat una mica per èpoques, però podríem esmentar els grans clàssics, d'èpoques anteriors i d'ara, i que tothom ha llegit, evidentment.

-És «El Ball» un recull de poemes, o —fent aquesta diferència que se sol fer— és un llibre?

-Jo diria que és més aviat un llibre perquè els poemes que hi apareixen tenen un fil narratiu. Crec que n'hi ha que es poden llegir aïlladament, és clar, però la major part d'ells s'entenen millor en conjunt, si es fa la lectura completa del llibre perquè estan lligats pel contingut.

-De què parla, *El Ball*? Com en parla?

-Tots els poemes de *El Ball* són de caire amorós. Les tres parts del llibre

es diferencien perquè la primera parla de l'amor, de la descoberta d'aquest sentiment, de la passió, de la vivència més plena. La segona part diríem que és més aviat el desamor i la tercera és, una altra vegada, el retrobament amb un mateix, el retrobament amb la vida. No ho sé... Els versos dels tres poetes que he citat representen molt bé aquests tres moments de l'obra.

-Ja se que no podem fer preguntes d'aqueixes, però ¿com relaciones aquestes dues coses que sempre hi ha a la poesia i que no poden separar-se de cap manera: el component d'expressió personals que vols transmetre, que es suposa que servirà als altres —com deia En Gil de Biedma— i per això se sol publicar i la forma que modula aquesta expressió? ¿Com les relaciones, expressió personal i forma? ¿Com organitzes aquestes dues rodes de la bicicleta?

-És difícil definir-ho. De estar ple d'elements del món real i d'altres (elements) d'irrealitat o de la fantasia, i no sabria deslligar on comencen uns i acaben els altres. Supòs que sense unes vivències, encara que siguin viscudes amb la imaginació, res no es podria expressar. No sé que t'hauria de dir...

-¿Heu parlat de l'edició del llibre, amb els convocants del premi?

-Me varen dir que no fes cap gestió, de moment, perquè ho tenen entre mans, i com que tampoc no tenen una pressa grossa faré això que m'han dit. Val la pena esperar a veure si l'editorial que va publicar el

llibre premita l'any passat torna a fer-ho enguany. Esperarem.

-¿Com afecta aquest premi de poesia a la teva relació amb aquests textos teus en concret i amb el fet descriure? ¿Com allò que fins ara havia estat una experiència personal esdevé una cosa pública i premiada?

-Jo, al mateix temps que n'he estat molt contenta i molt satisfeta, n'he estat també molt sorpresa, gratament sorpresa. Potser perquè mai no havia pensat amb aquesta transcendència de la poesia que feia.

El plaer d'escriure va ser allò que més em va fer disfrutar a l'hora de fer els poemes i durant molts de temps no vaig anar més enllà d'aquest plaer d'escriure per escriure. Ara bé, quan de qualque manera es reconeix que has fet una feina, o reconeixen un valor a aquests versos, tot canvia de cop. Fins i tot me fa canviar el fet que uns amics o uns altres, que saben que escrius, te demanin si podran llegir els teus poemes; és aquí quan necessàriament canvies una mica de perspectiva.

-Hi ha una idea de continuïtat? Hi ha més projectes de llibres, de poemes, hi ha més textos dins carpetes de cara al futur?

-Sí que n'hi ha. El futur sempre és incert, ja ho sabem. Però n'hi ha perquè vaig fer una selecció quan vaig començar a compondre l'obra, i de fet vaig acabar-la fa uns mesos. Des d'aleshores he seguit fent el mateix tant si guanyava el premi com si no. Però mai no se sap com acabarà.

-Benvençuda, o ben descoberta, en aquest món i moltes gràcies.

-Moltes gràcies

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16,30 a 20 h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:

De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19
I els dissabtes de 9 a 19

C/. Orient, 8

Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14
LLUCMAJOR

Cosa passa a ASI

Entrevista a Sebastià Barceló

Redacció.-

Sebastià Barceló, «en Tià des Bacomo» és molt conegut a S'Arenal. Pioner del «boom» turístic, esportista, organitzador de nombrosos espectacles aero-acrobàtics i paracaigudístics. En una paraula, és una persona popular.

Afeccionat a la política, fou un dels principals impul-

sors de la «Agrupación Social Independiente» (ASI) que a les passades eleccions municipals aconseguí tres regidors a l'Ajuntament de Lluçmajor.

Assabentats de la seva baixa com a militant de la «Agrupación» que ell va ajudar a crear, li hem demanat els motius d'aquesta dimissió.

-Sr. Barceló, quins foren els motius que el dugueren a afiliar-se a ASI?

-Aleshores jo estava fent afiliats per a Independents de Mallorca. ASI encara no existia, no tenia els permisos necessaris de Madrid; jo ja tenia una gran quantitat de fitxes de mallorquins i de peninsulars i un dia, parlant a un bar vaig demanar a en J. Valverde -que era la mà dreta d'en Rabasco- si volia ser del meu partit. Vaig encertar diana; no sabia que estava parlant amb un senyor que estava fent una cosa que es deia ASI. Érem al principi. A partir d'aquest moment, varen venir a cercar-me, el Sr. Rabasco i el Sr. Valverde, moltes vegades i em varen convèncer i jo vaig aportar-hi tots els afiliats que vaig poder (més de 80 llicències)

perquè vaig pensar per què hem de fer dos grups, si és pel bé de S'Arenal, millor un que no dos i aquest és propi de la localitat i no té color polític.

Aleshores jo no tenia res a dir d'en Rabasco, em varen convèncer i això foren els motius reals pels quals vaig col·laborar a la tasca d'ASI.

HI HA TRÀNSFUGUES I DELINQÜENTS ELECTORALS

-Durant la campanya electoral, com hi vàreu contribuir?

-Vaig fer el que possiblement no faré mai més. Vaig confiar en les persones, en unes persones que em semblaven honestes. En aquells moments jo tenia unes idees, sobre com s'havia de fer una campanya electo-

ral que es pogués dur a bon termini. S'Arenal, essent un lloc petit, era una bona terra per experimentar la llavor. La meua idea va agradar, l'acceptaren i vaig començar a fer en secret la pel·lícula de la qual férem 2.500 còpies. Al meu entendre, aquesta pel·lícula va contribuir moltíssim a l'èxit de la campanya ja que gràcies a ella vàrem poder entrar a moltes cases, i explicar a través de la filmació, què pensàvem dels problemes de S'Arenal. Aquesta quantitat de pel·lícules va costar prop de quatre milions de pessetes.

El meu coneixement sobre la manera de pensar de molts areners va fer possible aconseguir el vot. Hi havia peninsulars que no haguessin votat mai el PP i socialistes que tampoc no ho haguessin fet. També n'hi havia de dretes que no estaven contents amb la dreta actual i que tampoc no podien votar socialisme. A més, hi havia també una gent sense una idea política concreta que es podia captar amb la promesa de resoldre els seus problemes més immediats. Tot això era un potencial electoral meravellós.

Aquesta gent votà ASI amb unes condicions que si haguessin de tornar votar, segurament no ho farien i és per això que vaig presentar la dimissió. Entenc que els trànsfugues, o, millor dit, els delinqüents electorals són persones que roben el vot dels votants ja que en fan un ús contrari a la voluntat del votant. M'explicaré: si jo esper quatre anys per donar un vot a una persona que és d'esquerres i llavors surt elegida gràcies al meu vot i al d'altres com jo, i ell dona el seu poder a un partit

de dretes, m'ha robat a mí un vot. En conseqüència, no és un trànsfuga, és un delinqüent de vots.

-Una vegada acabada la campanya electoral, quins resultats esperàveu?

-Quan es fa una campanya electoral molta gent vol ser dels guanyadors i per això tots els partits es presenten com a guanyadors segurs o al manco inflen les expectatives de vot. Nosaltres, sense inflar les possibilitats que teníem segons el nombre d'afiliats, calculàvem que podríem treure cinc regidors. Després, poguérem comprovar que hagués estat així si no hagués estat per una quantitat de persones, la majoria molt joves, afiliades a ASI que no votaren.

LA CAMPANYA VA COSTAR MÉS DE QUARANTA MILIONS

-En algun moment ens ha parlat que el Video va valer prop de quatre milions. Essent un partit que havia nascut feia poc temps i que no era de caire nacional ni tan sols regional, sinó només local, ¿com es varen aconseguir els doblers necessaris per a una campanya d'aquest tipus?

-No m'agradaria haver de contestar això ni esperava que m'ho demanàssiu però ja que ho heu fet i, sense ànims de presumir, perquè no és presumir sinó fer el beneit... Així com vaig aportar les meves idees per a unes eleccions locals també vaig aconseguir de juntar totes les persones que avalaren i signaren per treure els diners. El primer, per sort o no, vaig ser jo. Com va passar? Doncs és molt clar i no és cap secret. Vaig parlar amb un director d'un banc, férem una reunió al CN Arenal i li vaig dir que havia de menester els primers cinc milions. Va estar d'acord si li duia tots els avals pertinents; un altre dia ens juntàrem amb altres persones, que eren el Sr. Rabasco, Valverde, A. Barceló i jo i aquest va ser el primer crèdit. Després es signaren lletres, hom va anar al banc Exterior... en total es va passar la quantitat de 40 milions de pessetes. No em demaneu com se n'anaren perquè el que disposava sempre dels doblers era el Sr. Rabasco.

Una cosa molt important per a la

campanya electoral fou que el Sr. Valverde fos copropietari d'una impremta, gràcies a la qual es va agilitzar molt més tota la qüestió de publicitat.

-Per què aquesta dimissió per part vostra i d'altra gent?

-Hi ha hagut moltes baixes. Hi ha una persona que apreciï molt, el Sr. Céspedes, que era el secretari de joventut i el número 4 a les llistes electorals, que va estar a punt de sortir. És un home que va fer moltíssim per ASI, una persona molt qualificada; se'n va anar pels mateixos motius que jo, crec, però jo parl per mi i no per un altre.

Em vaig afiliar a ASI per netejar i arreglar s'Arenal; un cop fet el que podia i veient una gran quantitat de promeses que s'havien fet i que no es complien (electorals i no electorals) vaig decidir d'anar-me'n. Hi ha un senyor dins ASI, molt important, que jura pels seus fills amb una facilitat que seria capaç de convèncer qualsevol que no l'hagi vist mai; per això, sentint-me enganat, com molta altra gent d'ASI vaig decidir dimitir. Les bones relacions i bones coses d'abans de les eleccions, una vegada aconseguit el que certs dirigents volien es convertiren en allunyament, evasives, fins al punt que per parlar amb en Rabasco quasi s'havia de fer per conducte oficial.

ASI ÉS UN GRUP D'ESTIU QUE AIXÍ COM HA VINGUT DESAPAREIXERÀ

-Què enteneu que és ASI, en aquests moments?

-Sembla que de ser «Agrupación Social Independiente» (no partit polític, segons la propaganda pre-electoral i de caire local), ha passat a intentar estendre's a Manacor (Porto Cristo), a Calvià i a Inca.

ASI no és més que una eufòria que es defineix amb un nom que es diu Rabasco. No és res més. El Sr. Rabasco és ASI i el Sr. Rabasco ho és tot. Ell ho vol controlar tot. Té una opinió molt clara del seu nom; per això fa camisetes, per tot n'hi ha que posen Rabasco.

ASI és un grup d'estiu que desapareixerà de la mateixa manera que

ha arribat. De cada dia són més els que l'har patit a més de superar-ho, n'han quedat immunitzats.

-Al dia de les passades eleccions, una vegada sabut el nombre de regidors que havia tret cada partit, els llucmajorers pogueren comprovar les embranzides pel mig de Plaça d'un regidor del PP i del cap d'ASI. Això fa pensar que hi havia pactes secrets, pre-electorals. Què ens pot dir?

-Sí, crec que els socialistes se sentiren bastant ofesos amb això perquè no s'ho pensaven mai. La majoria dels votants d'ASI no el votaren perquè governassin les dretes. Tot això estava concretat d'abans. Hi hagué una reunió molt important on jo hi era i hi assistiren tres persones més i es prengueren unes decisions, una de les quals s'ha fet realitat i d'altres no. A aquesta reunió ja es va concertar que si nosaltres guanyàvem tendríem el suport del PP i viceversa. Aquestes tres persones eren en Gaspar, en Sebastià i en Rabasco.

-Quines són les seves relacions amb el Sr. Batle?

-Bé, jo sempre he estat una persona seguidora d'en Gaspar, l'he respectat, el continu respectant i sempre l'he ajudat, malgrat el que ha passat en aquestes darreres eleccions, les meves relacions amb ell continúen essent bones.

-Heu dit que hi va haver coses del pacte que s'han realitzat i d'altres no. Ens ho podríeu explicar millor?

-Si s'hagués realitzat tot el que es va pactar, l'equip hagués continuat fent una massa i en Rabasco estaria ben ajudat. Ara en Rabasco ha de caminar, com si ho fes en un laberint, i no sap mai qui trobarà al cap de cantó: si hi trobarà una persona contenta, agraïda o si trobarà algú que s'ha sentit enganat per la seva actuació. Dins s'Arenal puc garantir que hi ha molt de descontent; no basta llevar quatre rates, tancar un hotel on vivien unes famílies gitanes i fer dos búnguers a la platja per poder dir: «ho he fet tot».

Sr. Barceló, després d'aquesta xerrada només ens cal dir-li que no perdi la il·lusió d'altruisme que sempre ha caracteritzat les vostres accions.

Mots de passió

Josep M. Llompart: «En aquest país tots hem de servir una mica per a tot»

A Josep Ma. Llompart (Ciutat de Mallorca, 1925) fa estona que no li calen presentacions, però molt menys ara, que està essent objecte d'un dilatat i merescut homenatge que s'estendrà al llarg de tot l'any vinent i que es va encetar el passat 28 de novembre amb un recital

poètic en honor seu al Teatre Principal de Ciutat. Podem passar directament, doncs, a oferir-vos aquesta breu, però -com sempre- gustosa conversa que vam mantenir amb aquesta fita imprescindible de les nostres lletres.

-A banda la maduresa lingüística i de plantejaments, ¿què hi va, essencialment, de Poemes de Mondragó fins a Spiritual?

-Jo diria que, essencialment, hi va una experiència d'un procés de depuració de formes expressives. Ara, el que és la temàtica el contingut, realment no ha variat gaire. La diferència consistiria en un perfeccionament, un ofici més segur.

-Heu reiterat que Spiritual sigui, probablement, el vostre últim poemari, ja que de moment no en prepareu d'altre. ¿A què és degut, el plantejament d'aquesta possibilitat?

-Bé, això no es pot assegurar mai. El que passa és que, en poesia, jo ja he dit tot allò que fins aquest moment volia dir. Això no vol dir, però, que més envant no en tenguí més, de coses a dir. De fet, em balla pel cap la idea d'anar una mica més enllà d'Spiritual, en el que podríem anomenar una experiència «mística», entre cometes. Ara, si això arribarà a port o no, no t'ho puc dir.

-Sou assenyalat com a un dels autors cabdals de l'anomenada generació poètica mallorquina dels 50. En la llunyania del temps, ¿considerau encertat el concepte de generació poètica? ¿Vos sentíeu part d'un grup amb consciència de tal per coincidències cronològiques i per concepcions estètiques i ideològiques, o vos sembla més aviat una fórmula de la crítica per a agrupar d'alguna manera un cert grapat d'autors?

-El concepte de generació és sempre una mica relatiu. Nosaltres vàrem ser un grup d'amics amb unes actituds paral·leles enfront de determinats fets, concretament enfront de

la tradició de l'Escola Mallorquina, que vam intentar trencar. També teníem uns models comuns, que eren els autors de la generació del 27 espanyola. En base a aquests dos fets sí que crec que es pot parlar d'un cert sentit generacional, o si més no de grup, en el que hi seríem en Blai Bonet, en Jaume Vidal, en Mir, jo mateix, en Llorenç Moyà, més tard...

-Parlant de trencar tradicions i d'influències: per als poetes de la vostra generació, ¿va ser realment tan important com s'ha dit la figura de Rosselló-Pòrcel, en el sentit de combinar tradició i avantguarda, o...?

-Sssí, però hi ha que dir que, quan nosaltres ja havíem començat a escriure i ja havíem pres uns posicionaments literaris, desconeixíem l'obra d'en Rosselló, perquè era senzillament introbable. La majoria el vam descobrir cap al 49, quan es comença a publicar la seva poesia. Ens va poder influir, indubtablement,

però no en els inicis.

-Aquest ideari poètic basat en l'aparellament de tradició i avantguarda és, també, el d'un autor com Foix, tot i que els resultats estètics siguin prou diferents...

-Sí, és la mateixa actitud. Foix, però, tenia el seu punt de referència en la tradició medieval, mentre que a nosaltres aquesta tradició no ens va influir gens. Ni Lluïll, ni Turmeda, ni March... cap d'ells no va tenir cap mena de reflexe en el que nosaltres fèiem, mentre que Foix intentava enllaçar directament amb ella, com si no hi hagués hagut la Decadència enmig.

-Precisament Foix va ser un dels col·laboradors de la revista Papeles de Son Armadans, que vàreu fundar juntament amb Camilo José Cela...

-Sí, bé, en realitat la va fundar en Cela, encara que jo hi vaig treballar.

-... Al voltant d'aquesta revista s'hi va moure gent tan diversa com Miró, Guillén, Tristan Tzara o Aleixandre, per exemple. ¿No enyorau aquest esperit globalitzador, de portes obertes, en què sembla que es basava aquesta revista en la literatura catalana actual?

-Bé, els Papeles... varen néixer en una conjuntura molt determinada, i fora d'aquesta conjuntura no seria vàlida una experiència com aquella. Ara bé, aquest esperit «ecumènic» (riu, divertit), de col·laboració, que has assenyalat, sí que trob que faria una certa falta, actualment.

-En aquesta època, ¿no vos vàreu sentir mai temptat, per exemple, pel dadaïsme de Tzara o el surrealisme de Breton com a possibles opcions estètiques?

-Mmmm... Jo crec que no ens in-

fluïren, almanco a mi. No, de fet, a cap de nosaltres. El que sí teníem era curiositat. Curiositat i interès per tot allò que descobríem. Ara, el que és influència, no en vàrem rebre, d'aquests moviments.

-Vós no només heu conrat la poesia, sinó que també heu treballat molt com a crític literari i activista cívic. ¿Heu assumit aquestes tasques per convicció pròpia o perquè les circumstàncies històriques empenyien a aquests tipus de compromís?

-Sí, efectivament, és pel segon motiu que has dit. És que en aquest país tots hem de servir un poc per a tot. Jo sempre he dit que en un context cultural normal m'hauria dedicat a fer versos, i prou. Però ens trobàvem en una època crítica, de resistència, quasi de supervivència, i tots havíem d'atendre a tot el que podíem. Fins i tot en Llorenç Moyà en va haver de fer, de crítica, i en tenia ben poca vocació! (Torna a riure).

-Pel que fa a la crítica, ¿veis, avui, una crítica literària catalana ja sòlida i madura, o encara ens resta camí també per a assolir la normalitat en aquest camí?

-No, jo veig unes mancances ben considerables en la crítica, encara. I això és perquè seguim essent una cultura de peatge, bàsicament voluntarista. Pensa que nosaltres, en fer crítica, sempre partíem d'allò de «si us parla català, Déu n'hi do glòria». I la bona crítica, la vertadera crítica, s'hauria de fer tenint present el que deia Joan Fuster: «Si us parla català, vejам què diu!» He, je!

-Tornem un poc sobre Spiritual. Molts poemes de la 3ª part van titulats amb un nom de gènere musical, especialment de cançó: «Soleà», «Tango», «Slow-fox», etc. ¿Cap a on mena aquesta espècie de fil conductor musical?

-Això és sobretot per a situar el to dels poemes, que estan tots escrits un poc en clau de cançó. El que he volgut és frivoltzar una mica l'expressió dels temes profunds que tracten els poemes, a fi de donar-los encara major gravetat i major relleu, precisament. No sé si ho he aconseguit o no, però la idea és aquesta.

-El record constant de l'adveni-

ment inevitable de la mort, junt amb el «Cogite, virgo, rosas» de «L'homenatge a Pierre Ronsard» formen una urgent invitació a la vida. Diria que aquest afany per espremer la vida abans que no s'esgoti el temps batega amb força al llarg de tota la vostra obra...

-Sí, sí, sí. Clar, aquest tema s'ha anat fent darrerament més present, per la senzilla raó que un s'hi veu més aprop. Jo diria que la meua mort ha anat envellint amb mí, i una mort vella és una mort que espanta una mica. Quant ets més jove, la mort és també més joveneta, i et pots permetre jugar amb ella, frivoltzar sobre ella. Però ara ja té la meua mateixa edat. Aleshores... malament.

-A «Cambra de bany», segons part d'Spiritual, hi trobam un to elegíac de gran força, una intensa nostàlgia per un passat ja acabat i llunyà. Fa un moment parlàvem del «Cogite, virgo, rosas». ¿Hem de parlar, també, del «tempus fugit irreparable»?

-Sí, sí, exacte. Jo sempre dic que que la meua poesia té unes arrels horacianes i aniria un poc per aquí, no? Ha, ha! En qualsevol cas, aquesta nostàlgia no és tan sols autobiogràfica, sinó que es refereix més aviat a aquest sentiment que tothom té, arribada una certa edat, cap a tot allò que ha anat perdent amb el pas del temps.

-L'altre gran tema d'Spiritual és l'amor, tractat sobretot a la 1ª i 3ª part. No obstant, la visió de l'amor que hi plantejau no és comfortable: hi ha por, urgència, fins i tot certa revolta contra l'amor...

-Sí, aposta totes dues parts es titulen «Morsamor», és a dir, mort i amor. Moltes vegades, la idea de la mort s'expressa a través d'una metàfora amorosa. Jo ho havia fet a d'altres llibres, però aquí és pràcticament constant. Crec que entre la mort i l'enamorada hi ha sempre una certa equivalència, una certa intercanviabilitat entre la mort com a amor i l'amor com a mort.

-Finalment, ¿quin sentit o contingut voldríeu que tingués aquest any d'homenatges a la vostra figura i obra que s'està preparant, a part de l'evident agraïment que se vos vol

fer palès?

-Home, a mi aquestes coses sempre em posen un poc incòmode, perquè penses: «Vaja, tampoc no n'hi ha per tant!». Ara, té una cosa positiva: en primer lloc, generar una petita mobilització en favor d'un fet literari, i després que es pot interpretar no com a un homenatge no a mi ni a la meua obra exclusivament, sinó com a un homenatge a tota la meua generació, a tots aquells que tirarem endavant, vam provocar la ruptura amb una tradició i que crec que, finalment, vam aportar alguna cosa a la literatura catalana.

Text: Sebastià Alzamora

Fotos: Antònia Pou

Bibliografia (selecció):

Poemes de Mondragó (1961), *La literatura moderna a les Balears* (1964), *La Terra d'Argensa* (1972), *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona* (1974), *Quinze poetes gallecs* (1976), *Urbanitat i cortesia* (1979), *Mandràgola* (1980), *La Capella dels Dolors i altres poemes* (1981), *Retòrica i poètica* (1982), *Poesia gallega, portuguesa i brasilera moderna* (1988), *Jerusalem* (1990), *Països catalans? i altres reflexions* (1991), *Spiritual* (1992).

Spiritual, i carnal

Josep Ma. Llompart no ha obtingut el seu últim mèrit com a subjecte, com li és habitual, sinó com a objecte. Objecte d'un insòlit homenatge en vida a un escriptor nostre, i que ja ha tingut, com a mínim, una repercussió importantíssima: sentir parlar els mallorquins de literatura, de poesia i de poetes a nivell de carrer, de conversa de sobretaula, com convé a un poble que vol ser tal poble.

Mentrestant, ell s'ho mira entre emocionat i un xic sorneguer, amb la lucidesa, la humanitat i la paciència amb què ha modelat la seva obra. I ofereix l'homenatge a la pròpia poesia i als amics ja desapareguts: sempre l'actitud correcta, la paraula exacta.

S.A.

Propietat rústica, pecuària i urbana a Lluçmajor en el segle XIX (IV)

Amillarament de 1862. Lluçmajor

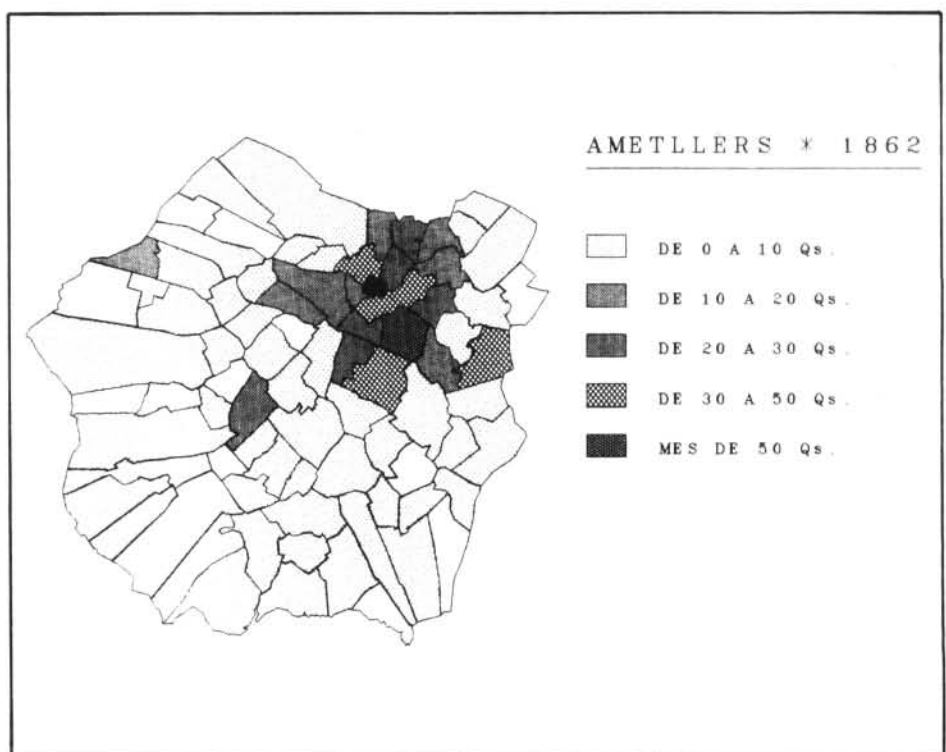
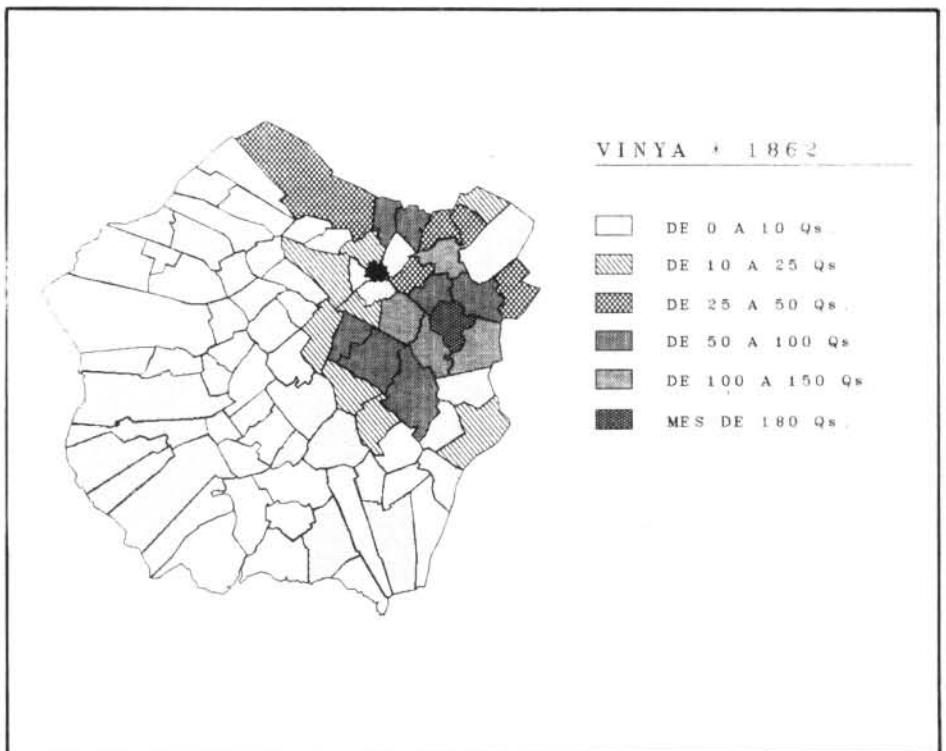
Joan Clar

En 1862 hi havia a Lluçmajor 1471 Qs. de vinya, repartides en quatre qualitats (141 Qs. de 1ª / 496 Qs. de 2ª / 732 Qs. de 3ª / 100 Qs. de 4ª), xifres bastant significatives, comparades amb les d'altres cultius, ocupant el tercer lloc d'aquells amb més extensió de Lluçmajor. Però trenta anys més tard, el 20 de maig de 1891, la filoxera aparegué a Lluçmajor, i va causar la desvalorització de la terra, i la ruïna dels seus propietaris. Hi ha que tenir en compte que el cultiu de la Vinya, estava en el punt més àlgid.

Les principals concentracions de Vinya a Lluçmajor, es troben localitzades a Son Mulet de La Llagostera, possessió que abraçava dues Seccions, la 10ª i la 11ª, comptant amb més de 100 Qdes. la Secc. 10ª; i 181 Qdes. la 11ª. També són notables les 100 Qdes. de la Secc. 13ª, destacant Ca's Soldat i Son Monserrat, finques enclavades en aquesta Secció; les 109 Qdes. de la Secc. 27ª. (Son Tòrra amb 37 Qdes. i Son Morei amb 33 Qdes.); i 138 Qdes. a la Secc. 28ª. (Son Puigserver amb 75 Qdes. i Son Muletó amb 35 Qdes.)

El cultiu que va substituir la Vinya, foren els ametllers, els quals varen obtenir el punt màxim d'extensió en el segle actual. No és estrany que sigui notòria la poca quantitat d'ametllers registrats en el cadastre. Així i tot arriben a assolir una extensió de 681 quarterades.

El cultiu de l'ametller està classificat en quatre qualitats. Les extensions més notables d'ametllers, es localitzen a Son Mulet de La Llagostera, propietat regentada per D. Bartomeu Mulet i Mir, Prev., curador dels bens del seu nebot Pere Josep Mulet i Pascual, amb una extensió total de 40 Qdes., (2 Qdes. de 1ª / 10 Qdes. de 2ª / i 28 Qdes. de 3ª). Seguia en importància Cals Frares de D. Gui-

llem Salvà i Gelabert, amb 22 Qdes. (4 Qdes. de 1ª. / 6 Qdes. de 2ª / 10 Qdes. de 3ª. / i 2 Qdes. de 4ª); Al-

benyeta de D. Jaume Sitjar amb 16 Qdes. (2 Qdes. de 2ª / 4 Qdes. de 3ª / i 10 Qdes. de 4ª).

L'Higienisme Escolar a Mallorca, nou llibre de Jaume Oliver

Redacció

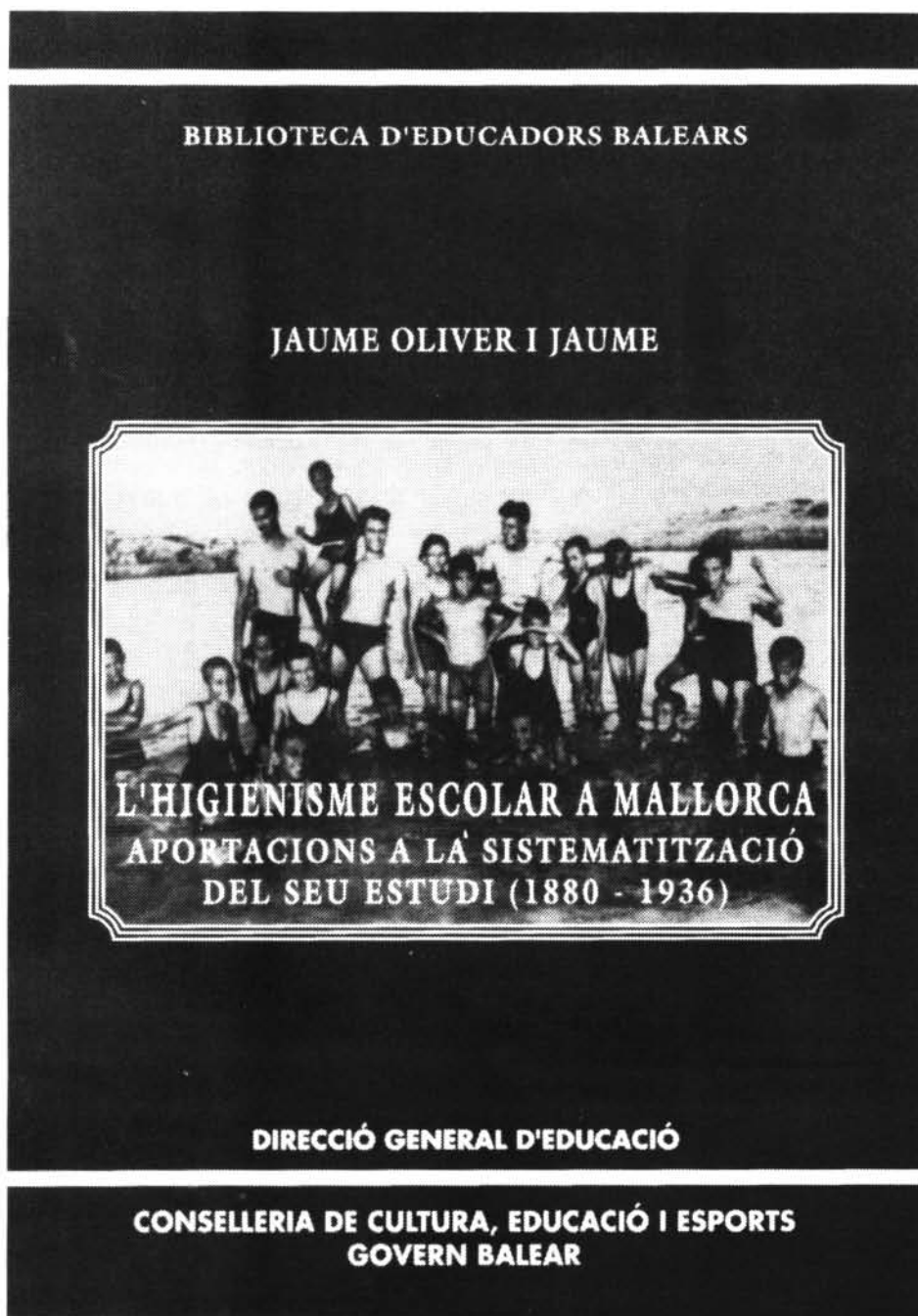
El llucmajor, col·laborador d'aquesta revista i catdràtic de l'Escola de Magisteri, Jaume Oliver i Jaume, acaba de publicar un llibre amb el títol «L'Higienisme escolar a Mallorca. Aportacions a la sistematització del seu estudi (1880-1936)», que ha estat editat per la Direcció General d'Educació de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear i que serà presentat dia 10 de desembre a la Casa de Cultura de Palma.

El seu contingut es divideix en quatre capítols, precedits d'una introducció i seguits d'una extensa bibliografia.

El primer, Els Monlau i Mallorca, es refereix a l'introduïdor de l'Higienisme a l'Estat espanyol a mitjan segle XIX, el metge català Pere Felip Monlau i Roca, i al seu fill, Josep Monlau i Sala, que fou catedràtic de Ciències Naturals i d'Agricultura de l'Institut Balear des de l'any 1855 fins al 1862. Aquest darrer, per les seves relacions familiars, tota la vida qudà vinculat a Mallorca, fet que possibilità que els seus hereus, els Moragues Monlau, l'any 1973, fessin entrega de la biblioteca d'ambdós Monlau, pare i fill, al Monestir de la Real, de Palma, on es troba actualment.

El segon, repassa les diferents fonts i manifestacions de l'Higienisme a Mallorca. Aquest moviment que partia de la reflexió sobre les condicions de vida de la població, sobretot, de la classe obrera, i proposava mesures que afavorissin la salut, la cultura i el benestar general, sorgí i s'estengué entre els professionals de la medicina, els urbanistes, els moviments obrers, el moviment social-catòlic, i féu néixer molts d'iniciatives institucionals.

El tercer, s'estén en l'anàlisi de les manifestacions de l'Higienisme en

l'àmbit pròpiament escolar i es refereix a la construcció d'edificis escolars, les colònies escolars, les escoles

a l'aire lliure, l'educació física, esport i jocs a l'escola, els treballs manuals, la Psicologia Escolar i l'Educació Es-

pecial, la inspecció mèdico-escolar, l'educació sanitària a les escoles, i la millora dels mètodes educatius.

El quart inclou vuit conclusions, de les quals reproduïm la darrera:

«L'anàlisi de diferents manifestacions de l'Higienisme Escolar en el període de referència (1880-1936) condueix a una reflexió sobre la seva evolució posterior fins als nostres dies. Tot i valorant les diferències entre els dos períodes, es pot concloure que la presència de les perspectives higienista i biològica en l'àmbit escolar coincideix amb els plantejaments més encertats, i que cal el seu recobriment en l'actual període de revisions i reformes quasi permanents en el món de l'educació i d'incerteses i turbulències en el present moment històric».

El pròleg, que es signa pel Dr. Bernat Sureda, Catedràtic d'Història de l'Educació i Vice-rector de la UIB, diu, entre d'altres coses:

«Després de diversos treballs d'aproximació a la relació entre la pedagogia i les ciències biològiques publicats al llarg dels últims anys, Jaume Oliver ens pre-

senta ara una àmplia síntesi sobre la influència de l'higienisme en el desenvolupament de l'educació de les Balears en el període 1880-1936. Superada ja, pràcticament, al nostre país, aquella mal anomenada història de l'educació que es reduïa a l'esposició del pensament dels grans pedagogs, es deixa sentir entre els investigadors del passat educatiu la manca d'estudis que amb un enfocament metodològic renovador abordint la història de les mentalitats pedagògiques, de l'evolució de les idees i de la influència d'aquestes en la pràctica educativa quotidiana. Per això, benvingut sigui aquest llibre de l'historiador i professor Jaume Oliver, que, no tan sols es limita a presentar la influència de l'higienisme en la nostra història educativa, sinó que convida també a una reflexió sobre la influència que la fomentació biològica ha tingut en les idees educatives que han inspirat la nostra història escolar que després-ahir».

Si bé el contingut del llibre té com àmbit referencial global a Mallorca, s'hi troben algunes al·lusions concretes a Lluçmajor, per exemple, unes peticions de la Unió Obrera de

Lluçmajor (sic) de l'any 1890; la fundació pel P. Antoni Ripoll de la congregació dels PP. Franciscans, l'any 1893; la creació del Cercle d'obres Catòliques i de la Caixa d'Estalvis de Lluçmajor, d'iniciativa catòlica, l'any 1897; una referència al mestre Rufino Carpena Montesions, que exercí a Lluçmajor de l'any 1909 fins al 1916; la figura de Mn. Andreu Pont i Llodrà, sociòleg distingit i progressista (durant la seva primera època), que fou rector-arxipreste de Lluçmajor de l'any 1913 fins al 1938; un informe de l'any 1917 del Dr. Mateu Contestí, metge titular, sobre la situació higiènica de les escoles de la vila; i, en darrer lloc, la construcció de les model·liques Escoles durant la Segona República, essent batle Bartomeu Sastre i Garau, sota la direcció de l'arquitecte Guillem Forteza i Pinya i del seu ajudant Miquel Fullana i Llompart.

Confiam que l'autor, a qui volem fer arribar la nostra felicitació, pugui desenvolupar amb una major amplitud els aspectes del seu llibre relacionats amb Lluçmajor.

SEMAR

INDUSTRIES SEMAR, S.A.

C/. Tomàs Monserrat, 6 - 8

Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

EMBOTITS

CUIXOTS

FORMATGES

Avd. Carles V, s/n. Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

BAR CA'N NADAL

(Nova direcció)

En Jaume i Na Catalina

**Especialitats: TAPES I
BERENARS**

Nicolau Taberner, 36 - Tel. 66 00 43

**SEGUROS
Ges**
Agència n° 59 705

**ZURICH
SEGUROS**
Agència n° 7244

Catalina Ramon Nicolau

Agent d'assegurances

ASSEGURANCES EN GENERAL

Vivenda, vida, nàutica, automòbils

C/ Marina s/n

LLUCMAJOR

Una esperança: Nadal de tots, Nadal per a tots

«... Una veu crida en el desert...» ens diu el profeta de l'esperança, el profeta Isaïes. Aquell que fou capaç de fer renéixer la il·lusió dins el poble d'Israel. Però, això va passar fa molt de temps i avui què...

... continua cridant en el desert de la nostra societat?

... per a qui crida?

... què és el que anuncia aquesta veu?

I continuà el profeta... «Prepara el camí al Senyor, aplanau-li el camí». (Mt 3, 3).

El problema és que moltes de vegades enmig de tantes crides no sabem cap on ens hem de girar, és més, moltes de vegades no ens adonem que la crida del Senyor és una crida que no es pot sentir només per les orelles (intel·ligència), sinó que fa falta sentir-la amb el cor (sentiments). Només des de la sensibilitat de l'AMOR serem capaços d'escoltar la veu del Senyor que ens surt a camí. Només des d'aquesta perspectiva les preguntes que ens hem fet abans aniran agafant forma i sentit dins la vida de cada un de nosaltres i a la vegada ens ajudaran a descobrir el camí pel qual ve el SENYOR.

És dins aquesta dinàmica, que el crit profètic d'Isaïes va trobar ressò en la perdició de Joan Baptista, i el que era un crit d'esperança es va convertir en una realitat: DÉU-AMB-NOSALTRES, és a dir, JESÚS DE NATZARET. Aquell que amb el seu missatge i la seva actuació va donar contingut a l'esperança de l'home i ens va mostrar el camí pel qual podíem tenir experiència de Déu, del Déu Pare, del DÉU AMOR SENSE LIMITS.

Aquest és l'esdeveniment que en aquests dies ens preparam a celebrar, que l'AMOR DE DÉU habita enmig de nosaltres i que continua cridant en el desert de la nostra societat i de la nostra vida. Una crida, que ens ve des dels llocs més inesperats. Una crida que ens arriba per la boca d'aquell que sofreix en la companyia-solitària de les multituds anònimes. Una crida que ens arriba pel crit sec d'aquell que demana un poc d'amor enmig de tanta violència i incomprensió. Una crida que ens arriba per la queixa del jove que no veu perspectives de futur en la societat que li presentem. Una crida que ens ve pel gemec de la persona major que després d'haver dedicat el millor de la seva vida a la societat ara veu com aquesta la ignora i només es preocupa del seu benestar físic i no del benestar que neix de l'ESTIMACIÓ. Una crida que ens ve per la boca dels nins que demanen més atenció i acompanyament per poder créixer en un clima que els ajudi a madurar. Una crida que ens ve d'aquells qui cerquen i no troben un sentit a la seva vida des de l'AMOR. Una crida que ens ve... (Que cada un de nosaltres cerqui d'on ve a partir de la seva realitat).

Aquest és el camí pel qual ve el Senyor. Un camí que a vegades està ple de bonys i forats, un camí que fa falta arreglar en moltes de zones, però al cap i la fi un camí per anar descobrint l'AMOR DE DÉU QUE ENS SURT A CAMÍ EN EL SEU FILL JESÚS.

Un camí que hem d'arreglar entre tots i que cal que

cada un de nosaltres arreglem el nostre tros perquè aquest crit d'esperança es pugui fer realitat avui i ara, A LES FESTES DE NADAL.

Perquè, NADAL és la resposta positiva a cada un dels crits del món i no només amb bones intencions. Preparar NADAL és fer possible totes aquelles realitats que ens ajuden a descobrir que l'AMOR DE DÉU troba un lloc a l'interior del cor de l'home. Viure NADAL és estar atents a tantes i tantes crides que ens arriben sense angoixar-nos, sinó començant a caminar pel cap del camí que tenim més aprop. NADAL és saber-nos fer presents devora la persona que viu dins la soletat, passar de l'anonimat al nom i llinatges. NADAL és saber crear espais de pau i convivència en el nostre poble que ens aproximïn un poc més. NADAL és saber crear expectatives de futur a partir del potencial humà que ens enrevolta, expectatives que ens engresquin i donin sentit a la nostra recerca de felicitat. NADAL és saber crear un clima familiar on cada un trobi el seu lloc ja sigui nin, jove o adult perquè ningú no sobra i tots hi feim falta. NADAL és saber... I és que NADAL, en definitiva, és potenciar totes aquelles realitats que ens duen a la felicitat que ens ofereix EL DÉU AMOR.

Davant aquest camp d'acció no valen excuses, tots podem partir de la nostra realitat, (FAMÍLIA-POBLE-COMUNITAT). Hem de començar ja! El temps passa i NADAL ja és aquí. Aviat transformarem les nostres cases i els nostres carrers amb la decoració nadalenca i això crearà un ambient de festa. Tant de bo que aquest canvi i aquest ambient de festa sigui el fidel reflexe del canvi i de la festa que neix de l'interior del nostre COR, vertader fonament de tota alegria i felicitat.

Partint d'aquesta realitat descobrirem el vertader significat de les festes de NADAL i donarem sentit a la nostre FE i a les expressions externes. Ajudarem els nostres fills a descobrir que el Betlem no és simplement un element decoratiu, sinó que és l'expressió d'un clima familiar d'AMOR com el que va trobar JESÚS. En ell cada figura trobarà el seu significat concret: el misteri el clima de família, els pastors tota la gent senzilla disposada a compartir per donar una resposta a la crida del SENYOR i els Màgics la seguretat que l'acceptació del DÉU AMOR fa possible que el seu amor inundi i transformi poc a poc la nostra vida, fent que NADAL sigui una realitat avui i ara.

D'aquesta manera, entre tots ens recordarem que les bombetes de colors, les nades, la celebració de Matines o qualsevol motiu nadalenca és expressió d'una realitat més profunda que ens compromet amb els germans a fer realitat cada dia que DÉU ÉS AMB NOSALTRES. AIXÒ ÉS L'ESPERIT DE NADAL. AIXÒ ÉS FER REALITAT L'ESPERANÇA DE MOLTS D'HOMES: NADAL ÉS DE TOTS I PER A TOTS.

BONES FESTES DE NADAL A TOTS!

Joan Vidal i Bibiloni

FABRICA DE JOIERIA GARAU (Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

OR EN PES

Cadenes a 1.650 pts. gr.

Aros lisos a 1.500 pts. gr.

Pulseres Isabelines o Calatrava a 1.650 pts. gr.

Aliances llises per a casaments des de 3.200 pts.

Especial Granet Mallorquí a 1.900 pts. gr.

OFERTA ESPECIAL NADAL I REIS

Clauers de plata des de 1.500 pts. unitat

Plaques de plata des de 700 pts. unitat

Cadenes de plata des de 1.000 pts. unitat

Pulseres Esclaves de plata d'home des de 1.900 pts. unitat

15 % de descompte en tots els altres articles

AMB GRAVAT GRATUÏT I AL MOMENT

C/ Born, 29

Tel. 66 04 03

(Llucmajor)

La taula rodona sobre la construcció d'una nova central elèctrica a Mallorca, la qual concluïa el cicle de conferències sobre el tema de l'energia, organitzades pel Centre d'Educació d'Adults, va tenir poques novetats per als llucmajorers. GESA, malgrat els estudis britànics i danesos no treu la banya i segueix cantant les excel·lències, aquesta vegada per boca de Miquel Pocoví, de s'Estalella com a ubicació ideal.

La contrapartida de qualsevol altre indret mallorquí que podria allotjar la nova central desapareix per art de màgia quan es tracta de la zona propera a S'Estanyol. Inclús l'energia sortiria més barata, va assegurar el director de GESA.

Per cert, pareix que el batle no vol complicacions amb el tema de s'Estalella. Quan els organitzadors de la taula rodona demanaren el saló d'actes de la Casa de la Vila per a la seva celebració, va argumentar que les dependències municipals estaven compromeses, però la cosa certa va ser que aquell dia i aquella hora no hi va haver cap acte a l'Ajuntament.

L'oferta dels responsables de la Tercera Edat va fer possible la celebració. Després, en el plenari de novembre, Gaspar Oliver va justificar la seva decisió argumentant que se contemplava la possibilitat de celebrar una sessió plenària extraordinària.

I seguint amb el tema de la taula rodona de s'Estalella, amb la significativa absència dels representants del PI, encara que se'ls havia convidat, el mussolet vol destacar la presència entre el públic assistent d'un gran fanàtic de GESA.

Com a bon treballador de l'empresa va sortir defensant el seu capítol, qui ocupava un lloc a la presidència, i ho va fer tan fogosament que inclús es va mostrar partidari de construir una central nuclear a s'Estalella. Sort que va perdre el conill!

L'oliba, que no se perd cap concert de la Banda de Música, no s'ha perdut el detall i ha pogut comprovar que l'agrupació musical compta amb uns nous i significats seguidors. En els darrers concerts és habitual la presència del batle i del regidor responsable de Cultura.

Tot això indica que el plantament de les festes de Santa Càndida va servir per a qualche cosa. I si no vos ho creis demanau-ho als músics, que també han cobrat.

Les darreres sessions plenàries tenen com a denominador comú l'aprovació d'operacions de crèdit. Sortim a un centenar de milions de pessetes de promig per sessió. Se formalitza l'operació i els interessos es pagaran d'aquí a uns quants anys. Per tant si hi ha rellevament a les properes eleccions, els nous responsables del Consistori s'hauran d'espavilar.

Ara resulta que les termites han trobat un pastís deliciós per alimentar-se. Es tracta de les imatges que integren els retaules de la capella del Roser del Convent de Sant Bonaventura.

Les devoradores de fusta no deixen cap angelet amb el cap sencer i pretenen destruir aquest important patrimoni artístic de Llucmajor. Uns tècnics especialitzats intentaran frenar la plaga per poder procedir després a la restauració dels retaules.

CENTRE ÒPTIC EXPOLENT

**LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ**

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

COLORINS

MODA INFANTIL

C/. D'es Vall, 107

66 27 26

LLUCMAJOR - MALLORCA

C.D. Espanya I Preferent

S'ha perdut la imbatibilitat

Joaquín

Feia molts anys que el C.D. Espanya no estava durant tretze jornades sense perdre un partit, ens hauríem de traslladar a temps llunyans però com que en aquesta vida no hi ha res etern, i molt menys en el futbol, va ser a la catzena jornada, en un partit de màxima rivalitat contra el C.D. Campos, quan l'equip llucmajorer perdia de 0-2. Érem al camp per veure la primera derrota de la temporada del conjunt que dirigeix en Joan Llopart i també vàrem ser testimonis, set dies més tard, quan queia (4-2) contra un equip, el pollencí, que al final segurament estarà amb els que optaran per l'ascens.

És evident que essent líder es juga a casa amb molta pressió i fora, hom t'espera com a l'enemic número 1. Aguantar tot això és demanar molt per a un equip tan jove com el nostre. Només s'han perdut un parell d'encontres però queda molt campionat encara i tal vegada sigui millor estar en el grup de davant, no el primer, i al final pegar el bot a través de la lliga d'ascens.

Ara, com sempre, us resumirem els partits jugats des de la darrera informació, fins al moment de tancar l'edició:

Alcúdia, 3 - Espanya, 3

Toni Cantos (C.D. Espanya)
màxim goleador de Preferent
amb 15 gols en 15 partits.

Espanya: Garí, Jaume, Andreu, Cosme, Corbalán (Romero), J. Clar, Magaña, Ferretjans, A. Clar (Cantos), S. Martí (Martorell) i Ruiz.

Gols: 0-1, m. 10, Magaña; 0-2, m. 40, A. Clar; 1-2 m. 50, Rafa; 2-2 m. 55, Dim.; 3-2, m. 70, Ventayol (falta màxima); 3-3, m. 77, Cantos.

COMENTARI: Un partit ple d'emoció i de gols. L'Espanya va ser un malson

per a la defensa local a la primera part, sobretot el contraatac i fruit d'això varen ser els dos gols d'avantatge amb els quals se'n va anar al descans. A la segona meitat les coses varen canviar i el marcador va fer la volta. Aconseguir tres gols que el posaven per davant era una proesa per al quadre local, sobretot jugant contra el líder. El somni de l'Alcúdia va durar poc, perquè set minuts més tard l'Espanya aconseguia un empat que tenia gust de poc després d'haver anat amb dos gos d'avantatge en el marcador.

Espanya, 2 - Xilvar, 0

Espanya: Garí, Jaume, Andreu (Adrover), Cosme, Corbalán, J. Clar (Martorell), Magaña, Ferretjans, Cantos, S. Martí (A. Clar) i Ruiz (Romero).

Gols: 1-0, m. 55, Magaña; 2-0, m. 80, Magaña.

COMENTARI: L'Espanya continua sense conèixer la derrota i és que marcant un promedi de tres gols per partit, 36 en 12 partits, és molt difícil doblegar el conjunt d'en Joan Llopart encara que aquesta victòria contra el Xilvar, un dels darrers classificats, va ser molt costosa i no es va tenir fins als darrers trenta-cinc minuts.

Consell, 2 - Espanya, 2

Espanya: Garí, Jaume, Andreu (Adrover), Cosme, Corbalán, J. Clar, Magaña, Ferretjans, Cantos, S. Martí i Ruiz.

Gols: 1-0, m. 28, Cabot; 1-1, m. 40, Magaña; 2-1, m. 51, Company; 2-2, m. 60, Magaña.

COMENTARI: Consell i Espanya jugaren un emocionant encontre. El conjunt local va aconseguir anar davant en dues ocasions, però els visitants varen saber reaccionar i igualar el partit.

Espanya, 0 - Campos, 2

Espanya: Garí, Jaume (Martorell), A. Clar, Andreu, Corbalán, J. Clar, Magaña, Ferretjans, Cantos, S. Martí i Marín.

Gols: 0-1, m. 70, Tolo Garcia; 0-2, m. 84, Obrador.

COMENTARI: El llucmajorer i ex-entrenador de l'Espanya Joan Pérez, ara a la banqueta del Campos va ordenar als seus homes amb marques sobre els jugadors més perillosos de l'Espanya, a qui coneix perfectament, d'aquesta manera varen quedar anul·lats i no pogueren realitzar el seu joc. Els locals, a més de perdre la imbatibilitat, varen realitzar el pitjor partit de la temporada.

Pollença, 4 - Espanya, 2

Espanya: Garí, Jaume, Andreu (Romero), Cosme, Corbalán, J. Clar, Magaña-

na, Ferretjans (Martorell), Cantos, S. Martí (A. Clar) i Marín.

Gols: 0-1, m. 18, Magaña; 1-1, m. 25, Monserrat; 2-1, m. 32, Farelo; 3-1, m. 41, Monserrat; 4-1, m. 45, Gost (falta màxima); 4-2, m. 78, Cantos.

COMENTARI: Encara que en Magaña va xutar al pal a la segona meitat, tot llançant una falta, la derrota

de l'Espanya va ser totalment justa perquè el correctiu que li va posar al principi (4-1) no posa massa dubtes i gairebé va sobrar la segona part.

Espanya, 2 - Andratx, 1

Espanya: Garí, Jaume, Andreu, Cosme (Romero), Corbalán, J. Clar (S. Martí), Magaña, Ferretjans, Cantos, A. Clar (Martorell) i Marín.

Gols: 0-1, m. 6, Martínez; 1-1, m. 7, A. Clar, 2-1, m. 80, S. Martí.

COMENTARI: L'Espanya, a part d'aquesta victòria, continua en una crisi de joc evidenciada ja amb els darrers resultats.

Malgrat això, l'àrbitre va perjudicar ostensiblement l'equip local ja que a la primera part, quan el marcador senyalava empat a

1, va deixar de xiular una clara falta màxima que li feren a Cantos. Al llavors, l'entrenador Joan Llorpart va arriscar-se, llevant un defensa a canvi d'un home més ofensiu. També, el canvi de S. Martí va ser positiu perquè al final aconseguiria el gol que donaria el triomf a l'equip i el mantenia, una setmana més, com a líder.

Juvenils C.D. Espanya i Regional

Quan els àrbitres decideixen

Juvenils, C.D. Espanya.
Temporada 1992-93

Joaquín

En ple mes d'agost es va aixecar el teló futbolístic, concretament dia 23 i la pilota va començar a rodar per als nostres juvenils que continuen militant a l regional, la primera fase dividida en quatre grups (A1, A2, B1 i B2) per tornar-se subdividir a finals de novembre en quatre grups més, segons la classificació que són Fase classificatòria Grup A, fase classificatòria Grup B, fase de descens Grup A i fase de descens Grup B.

L'Espanya s'hagué de conformar a figurar en el grup dels que juguen la fase de descens i és que quan els àrbitres decideixen i a més ho fan així com volen i rematadament malament, poden perjudicar qualsevol i aquesta vegada ha tocat perjudicar als

Ilucmajorers.

Al menys cinc punts han estat sabotejats als espanyistes pels àrbitres de torn i entre aquests cal destacar en Guardiola Rojas el qual va estar, i dic estar perquè és la paraula adequada, perquè de dirigir o arbitrar res de res, en el Sóller-Espanya i va fer allò que es diu un desastre en perjudici sobretot de l'equip visitant.

RESULTATS PRIMERA FASE I VOLTA

Manacor, 1-Espanya, 1 (Xisco)
Espanya, 0 - Montuiri, 3
Espanya, 1 - Escolar, 0 (P. Muñoz)
Felanitx, 1 - Espanya, 3 (Bonet, Muñoz i Castell)
Espanya, 2 - Sóller, 0 (Muñoz i Bonet)
Pollença, 1 - Espanya, 1 (J. Bonet)

Espanya, 0 - B.C. Millor, 5

II VOLTA

Espanya, 1 - Manacor, 4 (A. Bonet)
Montuiri, 2 - Espanya, 0
Escolar, 1 - Espanya, 0
Espanya, 4 - Felanitx, 2 (Xisco, Ruiz, Castell i A. Bonet).
Sóller, 6 - Espanya, 3 (Muñoz, Xisco i Castell)
Espanya, 0 - Pollença, 0
B.C. Millor, 8 - Espanya, 2 (A. Bonet i Juanan)

(*) entre parèntesis figuren els autors dels gols espanyistes a cada partit.

L'EQUIP

Com a entrenador, enguany figura Joan Garau, un home de la casa que ha anat pujant esgalons com entrenador fins arribar als juvenils i que sempre ha destacat per una plena

dedicació en el seu treball i que viu com ningú ho fa, des de la banqueta, el desenvolupament de cada partit.

Quant al grup de jugadors per a la temporada 1992-93 tenim aquests:

Joan Mestre Roig, Antoni Nadal Barceló, Miquel Mas Sorell, Tòfol Llinàs Mateu, Ramon Castell Barceló, Pere Muñoz Rosas, Joan A. Tomàs Munar, Francesc Barceló Puigserver, Joan Bonet Escalas, Andreu Bonet Julià, Pere del Arco Muñoz, Rafel Vidal Salvà, Cosme Julià Sastre, Jaume Ruiz Astorga, Llorenç Girmalt Trujillo, Antoni Server Manresa i Andreu Ginard Julià.

Com a delegats de l'equip figuraven des d'un principi Pep Muñoz i Antoni Julià encara que el primer va dimitir fa poc temps.

HA COMENÇAT LA II FASE

El passat 29 de novembre va començar la II fase (de descens) que es troba formada pels següents equips: Murer, Escolar, Petra, Espanya, Sóller, Felanitx, Gesa Alcúdia i Barracar.

El primer partit, els joves de J. Garau varen visitar la vall dels tarongers, aquest pic amb un àrbitre com cal, i el resultat final va ser de Sóller, 0 - Espanya, 1 amb un gol d'Antoni Server.

Benjamins C.D. Espanya Grup VII

Sis són els encontres que han jugat els més petits del nostre futbol des de la darrera informació. El primer, a Felanitx, amb un resultat de 4-1 a favor de l'equip local; el gol de l'Espanya fou marcat per l'extrem Sebastià Canyelles. Set dies després una derrota a casa que ens va fer davallar un lloc a la classificació, un 2-6 contra l'Avanç.

El tercer partit a fora, el poble veïnat de Porreres i aquest cop la victòria fou per als visitants, amb el resultat de 1-3, amb gols de Rafita (2) i S. Canyelles.

Un nou partit a casa, aquest cop contra un Cardassar que es va defensar molt bé dels contraatacs de l'equip espanyista i malgrat les ocasions de gol dels nostres benjamins el

resultat va ser un empat a zero. El segon partit consecutiu jugat en el Municipal Ilucmajorer va portar el Vilafranca, al qual li devien una derrota (abans ja havíem jugat a casa seva) i en aquesta ocasió Sebastià Canyelles i Rafa Secilla foren els autors dels gols acabant el partit 2-0.

El darrer partit disputat a l'hora d'escriure aquest comentari va ser a Manacor, contra l'Olimpic, líder del grup VII del campionat. Els nostres jugadors sortiren amb ganes i amb força i la primera part va acabar amb 1-2, essent Rafita l'autor del primer gol dels Ilucmajorers. A la segona part, després de l'expulsió del porter Rafel Tomàs durant un minut i la senyalització per part de l'àrbitre d'una falta directa varen

Sebastià Canyelles, Salvador Cladera i Llorenç Abellán, jugadors de l'equip Benjamí.

suposar un nou gol per l'equip manacorí. No obstant això, els espanyistes no es donaren per vençuts i Rafa Secilla va marcar el segon gol minvant la diferència. El resultat final va ser de 5-2. Hem de dir que aquest era un partit que hom temia pel fet de ser a casa del líder i no debades no és, però així i tot els benjamins Ilucmajorers jugaren bastant bé, encara que la seva inexperiència i joveutut de vegades els porten a relaxar-se massa en el terreny de joc.

De moment el nostre equip va el setè a la taula classificatòria i gairebé durant tot el temps que portem de campionat no s'ha mogut d'aquest lloc.

Jaume

Futbol d'empreses. XI campionat de Mallorca

El Tropical, irregular als darrers partits

Després d'un inici de temporada molt positiu, el Tropical, únic representant del futbol d'Empreses Ilucmajorer, ha tenguut aquest darrer mes de novembre, unes actuacions no gaire d'acord amb la trajectòria que acostuma a oferir. Malgrat aquesta irregularitat, encara manté el privilegi de la segona posició del seu grup. Hem d'assenyalar que Ca'n Miquel-Forat és el primer classificat amb més de tres punts sobre el Tropical immediat perseguidor.

Els darrers resultats que us podem oferir són els següents:

Jornada 10, dia 7-11-92

R. TROPICAL, 4
F. Ca'n Baucà, 0

Un partit de total superioritat local, sense comentaris importants a destacar.

Jornada 11, dia 14-11-92

Comercial Marí, 3
R. TROPICAL, 0

Igual que l'any passat, el Comercial Marí guanyà amb total justícia; sembla que el camp del Coll d'en Rabassa no és favorable segons demostren els darrers resultats, tots derrotes.

Jornada 12, dia 21-11-92

R. TROPICAL, 4
Bayer, 0

El darrer classificat no va ser obstacle per les aspiracions del Tropical. Amb gols de Terrassa, Domínguez i Llorenç Mójer (2) va acabar l'encontre.

Jornada 13, dia 28-11-92

R. TROPICAL, 1
F.C. Bar Rosaba, 1

Si bé aquest partit s'ha via de jugar al camp municipal Ilucmajorer, es va disputar a S'Arenal. Aquest

encontre va ser decepcionant i el Tropical en cap moment no va ser superior al Bar Rosaba, penúltim classificat. El gol local fou aconseguit per Magaña, en una falta màxima.

Jornada 14, dia 5-12-92

R. TROPICAL, 2
MUMPER, 2

El Mumper d'Inca, un

rival molt perillós com demostra la posició capdavantera de la classificació. Encara que el Tropical sempre va anar davant al marcador, assenyalar que el Mumper jugà tot l'encontre en 10 jugadors i al final una gran aturada de Marc entre la derrota local.

J. Manresa

Sabates Ca'n Gramet

**VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS**

**C/. Bisbe Talxaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR**

Club Joventut Lluçmajor

Dos equips Senior femení

Guillem Oliver

Enguany quedaven quatre jugadores només en edat de segon any de Juvenil. Eren massa moltes per a un equip Senior; solució, fer dos equips. Tampoc això era possible; cas de ser així, un dels dos hauria hagut de jugar a II Divisió i no estàvem en condicions. No va quedar més remei que un dels dos jugàs en un altre Club i així va ser el Club Lluçmajor, C.B. i el que ja estava fet Joventut Lluçmajor.

El Lluçmajor Bàsquet Club té com entrenador Esteve Ferrer i està format per Marga Puig, Jero Adrover, Joana Martorell, Xus, Mercè Bruguera, Maria A. Maestre, Francisca Noguera, Mª Carmen, Joana Mª Rosselló i com delegada Esperança Rosselló.

L'equip que juga amb el nom de Joventut Lluçmajor està integrat per Sylvia Zamora, Lúcia Julià, Andrea Duran, Marga Amer, Encarna Luque, Yolanda Lirola, Antònia Bibiloni, Margalida Duran i les dues que no surten a la foto Cati Villalba i Marisol.

La categoria Senior femení té un sol grup format per onze equips, per tant són vint partits a jugar dels quals a hores d'ara n'han jugat, el Joventut vuit i n'ha guanyat quatre i el Lluçmajor set i també n'ha guanyat quatre; el darrer partit a jugar serà entre ells dos.

Els entrenadors estan satisfets del comportament

Lluçmajor Bàsquet Club Senior Femení

Club Joventut Lluçmajor Senior Femení

de les jugadores en tots els aspectes, tenen una gran afició i donen de sí tot el que poden. Quant a realitzacions s'estan complint les previsions de principi de temporada, ja se sap que hi ha quatre equips que són molt forts i que seria pràcticament impossible guanyar, són Sant Salva-

dor, Ferriolense, Santa Mònica i U.I.B. Entre els dos equips llucmajorers hi ha bastanta d'igualtat i no és possible aventurar qui dels dos arribarà davant. La lliga està transcurrent en normalitat i no és de suposar que hi hagi sorpreses.

Els entrenaments se fan conjuntament i tant en

Tomeu com n'Esteve duen un ritme molt similar, de forma que no hi ha cap inconvenient amb alternar inclús en canviar si fos necessari.

És molt d'alabar la labor que estan fent aquestes al.lotes.

Coratge i endavant!

Notes Colombòfiles

Entrenaments

Enguany, com altres anys, la temporada colombòfila començarà amb l'amollada de coloms al col·legi Públic Rei En Jaume III en el moment de la inauguració del recinte ferial per part de les autoritats Lluçmajoreres, foren amollats més de 900 coloms que després de fer unes voltes pel lloc d'amollada, fent un gran esbart, es repartien per tot el poble, la majoria de les aus a l'hora eren al seu colomer, però algunes arribaren l'endemà, havien passat la nit en un altre colomer o a la serena, altres encara els esperam, encara que sembli mentida.

Després d'aquesta amollada començarà l'època d'entrenaments, que mitjançant amollades controlades i periòdiques aniran enseyant als coloms a tornar al seu colomer des dels llocs llunyans. Amb aquests entrenaments el que es fa es potenciar el sentit d'orientació d'aquestes aus, sentit que les permetrà tornar des de més de 700 Quilòmetres, si Déu ho vol, a la vegada que són els vols diaris entorn del seu colomer el que els prepara físicament.

En aquest mes de Novembre es duen a terme

les amollades d'entrenament de:

Es Rafalet (Can Pelín) dia 6, Son Verí per dues vegades els dies 13 i 20 i Acua-city dia 27.

IV MEMORIAL «BERNAT VADELL»

Aquests dies el Club Colombòfil Lluçmajorer ha fet la presentació del «Quart Trofeu en memòria d'EN BERNAT VADELL» és un concurs de velocitat per equips de coloms i en-

guany es fara a una sola amollada a sortejar entre els següents punts d'amollada «Cala Ratjada», «Cala Sant Vicens» i «Port d'Andratx».

Les condicions per prendre part en el «Quart Memorial Bernat Vadell» són:

Els socis que desitgin participar s'han d'inscriure abans del 19/12/92 en el local Social (Bar Pou) o en el local d'engabiar, havent de presentar un cens de coloms amb un màxim de tres per soci.

Cada soci tan sols podrà participar amb un equip

La quota d'inscripció serà de 1000 pessetes

Es sortejarà el punt d'amollada entre:

Cala Ratjada

Cala Sant Vicens

Port d'Andratx

La data de l'amollada serà el 20 de Desembre del present any.

Es sortejarà l'ordre de sortida dels equips, entre equip i equip hi haurà un intermedí de 5 minuts.

Els premis seran:

Un trofeu de 10.000 pessetes pel primer

Una porcella pel segon

I un lot nadalenc pel tercer

Esperam que tots els socis participin en aquest concurs.

Amb aquest concurs de velocitat és pretén recordar el nostre gran company esportiu Bernat Vadell, amant de les curses de velocitat i per damunt de tot amic de tots els que practicam aquest esport.

Els tres anteriors memorials foren guanyats per Joaquim Janer i Julià Monserrat, aquest soci l'ha guanyat per dues vegades seguides.

A tots els que prenen part en aquest Memorial els desitjo molta sort i bon vent.

Joan Jaume

**bonnin
Sanjo**

AGENCIA INMOBILIARIA
ESTATE AGENTS
A.P.I.

C/ Guillem Forteza, 6
Tels. 20 00 07 - 20 07 61
Telefax: 20 04 01
07010 PALMA.

**TALLER MECANICO
NOGUERA**

DEL MOTOR I DE L'AUTOMOBIL

Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autoritzat

automòbils

piva motor s.a.

C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

NAIXEMENTS

-Francesc-Xavier Rubio i Sureda, fill d'Anatolio i Batriu nasqué el 26-10-92.

-Maria-Antònia Catany i Artigues, filla de Miquel i Maria Antònia nasqué el 30-10-92.

-Miquel-Angel Avila i Azor, fill de Miquel i Maria-Rosari nasqué el 29-10-92.

-Francesc Mora i Llompart, fill d'Antoni i Aina nasqué el 2-11-92.

-Francesc López i Hernández, fill de Francesc i Agustina nasqué el 7-11-92.

-Jaume Grimalt i Ribas, fill de Llorenç i Mònica nasqué el 6-11-92.

MATRIMONIS

-Josep Muñoz del Moral i Maria Teresa Monserrat Minaya, es casaren el 8-11-92 a l'Església de Sant Miquel.

-Miquel Gelabert Garcías i Ramona Sempere Cerdà, es casaren el 4-10-92 a l'Església de Sant Miquel.

-Francesc Venegas Aguilera i Catalina Maria Pons Cabalín, es casaren el 7-11-92 a l'Església de Sant Miquel.

-Joan Salvà Tur i Joana-Aina Abellán Capellà, es casaren el 17-10-92 a l'Església de Sant Miquel.

-Nicolau Febrer Barceló i Margalida Sastre Terrassa, es casaren el 24-

10-92 a l'Església de Sant Miquel.

-Salvador Cabrera Ortiz i Maria-Pau Lara Rodríguez, es casaren el 7-11-92 a l'Església de la Lactància.

-Josep-Antoni Villalba Mínguez i Rosa-Maria Jiménez Peset, es casaren el 7-11-92 a l'Església de Sant Bonaventura.

DEFUNCIONS

-Miquel Vanrell i Caldís, morí el 3-11-92 als 100 anys.

-Joana-Maria Tomàs i Pou morí el 17-11-92 als 93 anys.

-Maria Segura i Nicolau, morí el 27-11-92 als 92 anys.

**ESPORTS
LLOMPART**

Espardenyeria

GRAN VARIETAT
D' ESPARDENYES,
PRENDES ESPORTIVES
I ARTICLES DE PESCA

C/. Estrella, 21
Tel. 66 05 78
LLUCMAJOR

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

**ZANOQUERA
GARCIA**

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02
LLUCMAJOR (Mallorca)

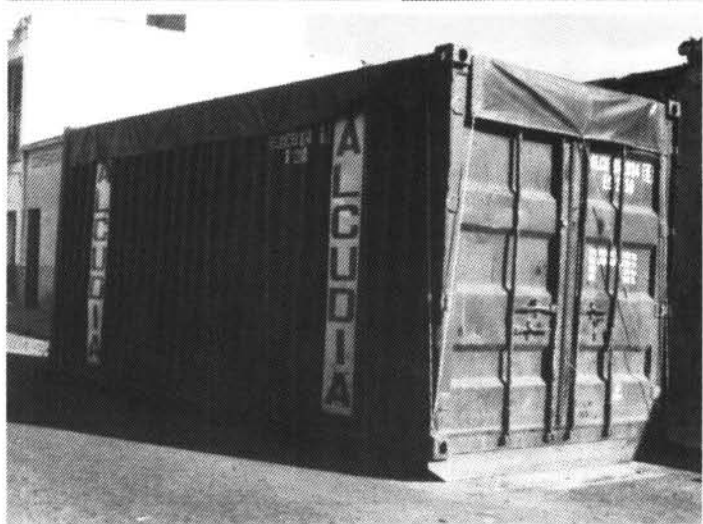
DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS

CONGELATS

POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

Pes Forat des Moix

L'any 84, una barrera d'obres no il.luminada el vespre, costà la vida a un jove de 17 anys.

És ben segur que no era parent de cap dels regidors actuals, perquè si fos així en veure un obstacle al carrer, pensarien en el perill que representa. El mes passat, a un dels contenidors de les fotos que pernocten al carrer sense cap senyalització, un matrimoni hi va pegar amb el cotxe. La dona va ser hospitalitzada a causa de la ruptura de dues costelles.

Sr. batle, menys bands i més ordre. No basta assaltar les butxaques dels contribuents traient els diners dels impagats dels permisos de circulació de vehicles, dels comptes dels bancs.

Per poder cobrar aquest permís honestament, primer cal fer els carrers transitables.

A l'hora d'escriure aquest comentari han passat més de vint dies de l'accident i malgrat es va fer l'atestat, el contenidor continua essent un perill.

Sopa de lletres

A N C I B N E M A Z G N E S M
O G T M G J B A N D L A M A H
C Q E R C O N T R A B A I X Z
L N C J O L N O T B N D G O E
A F Q A R M C E R F I O P F R
R E L X P D P H O I H A Y O O
I B M Z L M J A M Q E L R N X
N L T D O F C N B B L O A T B
E H O R S E M H O J C I R J T
T X T I F Y P D S A P V C S A
M F C T V I O L O N C E L A R
A O J D U A S T A O S I V C L

10 Instruments Musicals

Solució del mes passat

Olivera
Alzina
De Poll
Figuera

Garrover
Card
Pi
Estepa

FIAT

Servei Oficial

TALLERS

CAÑELLAS - ROTGER

C/ Hispanitat, 17-19 Tel. 66 06 47 (Llucmajor)

Record encara la nit en què el poder del vent se't va concedir. Encara eres un nin, però saberes, després d'aquella nit, que mai més no tornaries a trobar-lo. Plorares llargament perquè aquest fet arrabassava per sempre més la força del nin i et convertia inexorablement en el que ets.

D'aleshores ençà, desafies la força d'aquella nit i et desplaces lleuger per l'espai dels elegits.

Ara ja saps que ets un d'ells. Et reconeixes en la profunditat dels déus.

Record encara el teu nom, Antoni.

X

DICCIONARI D'AMORS I OFICIS

AUTO-ELECTRIC
Barceló

Baterías

Turismo
Heavy Duty
Moto

BOSCH

GRATIS PER LA COMPRA D'UNA BATERIA

Las tres generaciones del Volkswagen «Golf» desde 1974 hasta 1991 cuando apareció la última

Un vehículo con historia

Desde 1974 se han producido 13 millones de unidades de este coche

SEAT

**Rubí Automóviles
Llucmajor, S.A.**

Cra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18